

Z promočního zamyšlení prof. Petra Oslzlého

Vážení absolventi,

v zastoupení děkana mi dnes připadla úloha promluvit k vám při příležitosti letošních promócí. Jsem tomu rád, protože se vám mohu vyznat z osobního zážitku a od něho se pak odrazit ke kratšímu zamyšlení.

Pokaždé, když si oblékám tento talár, a nečiním to zas tak často ani tak dlouho, pociťuji intenzivní pocit, který bych pojmenoval jako historický. A to hned v několika rovinách či úrovních. Promoce ve mně evokuje skutečně čistý historický či chcete-li, historizující zážitek. Spojuje mne stejně jako vás se všemi promoce, které se od středověku dodnes uskutečnily, se všemi studenty i kantory, kteří na nich participovali. Činí tedy mne stejně jako vás součástí kontinuální linie, kterou bychom mohli pojmenovat jako „cestu evropské vzdělanosti a kultury“.

V druhé rovině pak vás včleňuje do jiné řady, která je taktéž prestižní, i když mnohem mladší; její věk se nepočítá na staletí, je jen o něco málo starší než padesátiletá. Jde o onu řadu absolventů JAMU, na jejíž časově nejčerstvější okraj jste dnes připisováni i vy. A je to řada jmen, která vás dnes povznáší a podpírá, ale i zařikává a zavazuje. Musíte být, každý ve svém oboru, dobří, stejně jako velká řada vašich předchozích kolegů. I když absolventi mladých, řekněme polistopadových oborů, nemají zas tak mnoho předchůdců, všichni bez výjimky jste se dnes zařadili do jednoho nedělitelného proudu těch, kteří prošli zdejší „almou mater“ a teď by se o ni, tedy především o vědění a umění, které jste si na ní osvojili, měli opřít. Můžete se však také symbolicky opřít i o prestiž, které této škole všichni vaši předchůdci vytvořili, a měli byste se pokusit svými životy v profesích, které jste si zvolili, a které jste vystudovali, tuto prestiž rozmnožit. A k tomu vám dopomáhej váš talent, všechny vědomosti a dovednosti, které jste na této škole nabyli, a také Bůh!

Nejintimněji je pak tento okamžik pro mne historický v linii mého vlastního života. Vždyť i mne spojuje s oním dnem, kdy i já, po překonání mnoha překážek, které jsem si sám do cesty nepoložil, jsem mohl přísahat svou věrnost oboru, který jsem vystudoval. I ve mně tato chvíle bez nadsázky i bez sentimentu či pathosu (i když také trochu avšak zdravě i s nimi), evokuje onen slavnostní pocit, kterému jsem se ani přes obrannou hradbu povinné mladistvé skepse tehdy neubráníl. Přeji vám, aby i ve vás ulpěl jistý otisk slavnostnosti této chvíle, poněvadž chtě nechtě, vědomě i nevědomky, bude svým zlatavým odleskem ozařovat všechno vaše konání v oborech, které jste si zvolili a vystudovali, a v nichž, jak věřím, a přeji vám i škole, setrváte, a zažijete v nich i hodně nezbytných chvil dřiny a vyčerpání, v nichž takové zlatavé odlesky budete potřebovat, abyste na své profesi nezanevěřili a zůstali v nich vždy znovu lehcí, nezatíženi stereotypy, i když do maxima k sobě nároční, ale i v náročnosti imaginativně hraví a otevření všem novým podnětům.

/Dokončení na str. 3/

u
v
n
i
ř
č
í
s
l
a
:

Nový senát JAMU

Školné za humny?

MIK MIK MIK

Hynštoviny

Kvarteta ze všech stran

Janáčkovská soutěž

Za prof. Havlíkem

Basisti-kontra-basisti

O čem byly diplomky

Novinky z domova
a ještě víc ze světa

O dojmech prof. Cejпка
z Berlína čtete na str. 4

na snímku dole:
záběr z berlínské „školní“
inscenace Sofoklovy Antigony

Odborná skupina, vedená poslancem Parlamentu ČR Petrem Matějů (US) předložila k veřejné diskusi „Věcný návrh zákona o změně principů financování studia na vysokých školách“, jehož podstatou je zavedení poplatku za studium, tzv. školného. Kolegium rektora JAMU zaslalo dr. Matějů toto stanovisko:

Stanovisko JAMU k návrhu zákona o změně principů financování studia na VŠ

Obecně považujeme zavedení školného na vysokých školách za nezbytný předpoklad získání potřebných finančních prostředků pro oblast vysokého školství. Víme skutečnost, že se otevírá široká diskuse k této zásadní a historicky přelomové změně, neboť jen důkladná diskuse, zaměřená na pojmenování a překonávání překážek může vést k cíli, k promyšlenému a konsensuálnímu řešení. S podobou „Věcného návrhu zákona o změně principů financování studia na vysokých školách“, jak byl předložen odbornou skupinou pod vedením Petra Matějů, však zatím souhlasit nemůžeme.

Jsmo přesvědčeni, že vypracování návrhu musí předcházet mnohem důkladnější analýza a komplexní příprava, zahrnující předvídání možných rizik a zabíhající do detailů, a to s výraznějším přihlédnutím ke specifické jednotlivých vysokých škol, tedy i v mnohém „atypických“ vysokých škol uměleckých.

Musíme bohužel konstatovat, že připomínky, které jsme vyslovili k první verzi návrhu, nebyly prakticky vzaty v úvahu; proto většinu z nich vznášíme znovu a zdůrazňujeme, že je velmi rádi v případné diskusi podrobně osvětlíme.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY K NÁVRHU :

ad část I. – Považujeme za nezbytné, aby současně se zákonem o zavedení školného byl státem zákonně garantován (ne pouze předpokládán) postupný nárůst podílu výdajů z veřejných zdrojů na vysoké školství až na úroveň průměru zemí OECD – tím, že přímo v zákoně bude zcela přesně a závazně stanoven konkrétní meziroční nárůst tohoto podílu. Tuto připomínku považujeme za zásadní, bez jejího naplnění nelze o zavedení školného prakticky diskutovat. Návrh totiž vychází z předpokladu, že zůstane zachován objem státní dotace v reálné výši okamžiku před nabytím účinnosti zákona. Má-li však být realizován požadovaný efekt zvýšení počtu studentů a současně – což nás velmi překvapilo - mají mít možnost získat dotaci i soukromé vysoké školy, dojde tím zákonitě k poklesu normativu na studenta. Školné pak přestane mít charakter dodatečného zdroje a stane se zdrojem dokrytí tohoto poklesu. Současně se zavedením školného proto musí dojít ke zvýšení objemu státních dotací pro oblast vysokého školství, a to v závazné, nikoliv pouze proklamované formě.

ad část II. – Navrhovaný způsob postupného určování výše školného považujeme za problematický, zakládající při neobjektivní různosti VŠ vznik mnoha problémů.

Navrhujeme proto, aby si stát ponechal – jak je tomu v některých jiných zemích – trvale právo stanovovat jednotnou výši školného pro studenty všech vysokých škol.

ad část III. – Za stále problematické považujeme postavení, strukturu a vlastní fungování Fondu vzdělávání. Není zatím jasné deklarováno, jak bude tento fond připraven a finančně vybaven pro prvotní nápor žadatelů – studentů v okamžiku nabytí účinnosti zákona.

Návrh zcela nerespektuje dosavadní nevyváženost českého trhu práce. Znovu důrazně upozorňujeme na skutečnost, že většina absolventů vysokých uměleckých škol dosahuje platu převyšujícího celostátní průměrnou mzdu velmi obtížně v horizontu 10 a více let. V této souvislosti postrádáme v materiálu ČSÚ oficiálně zpracovaný rozbor nástupních platů absolventů a jejich platů v prvních letech praxe dle jednotlivých typů vysokoškolských oborů.

Rovněž je prakticky zcela nereálný předpokládaný podíl rozhodující části budoucích zaměstnavatelů absolventů vysokých uměleckých škol na financování školného; obecně známou poddimenzovanou finanční situaci rezortu kultury není snad nutno v této souvislosti blíže komentovat.

ad část IV. – Student vysoké školy je dospělý, samostatný jedinec. Posílení svázanosti příspěvků na stravu a ubytování s ekonomickou situací jeho rodičů nepovažujeme za šťastný krok umožňující emancipační trend vysokoškoláka. Tuto rovnou problému je podle našeho názoru nezbytné otevřít důkladně všestranně diskusi, a to zejména ze strany studentské akademické obce.

Charakter studia na vysoké umělecké škole vyžaduje od studentů vyžití často do pozdních večerních hodin. Proto kategorií „student bydlící v dojízděkové vzdálenosti“ prakticky neznáme, její stanovení např. na uvažovanou vzdálenost 50 km by reálně poškodilo řadu našich studentů, kteří musí získat ubytování v místě školy i v případech, kdy je jejich bydliště relativně velmi blízko (prakticky stačí již mimo dosah městské hromadné dopravy), neboť je škola reálně zatěžuje povinností být účasten ve výuce (uměleckých projektech) do pozdních nočních hodin, kdy je reálné spojení vyloučeno.

Není jasné budoucí právní postavení kolejí a menz, které by se podle našeho přesvědčení neměly zcela oddělit od vysokých škol a nekontrolovaně se zabývat komerční činností.

ad část V. – Oba body této části – zřízení možnosti studentského spojení a novou úpravu studentské výdělečné činnosti - považujeme naopak za velmi šťastné. Jejich zavedení do praxe by mělo být okamžité, z legislativního hlediska by nebylo nutné je vázat na schválení zákona o školném.

Závěrem znovu zdůrazňujeme, že uskutečnění tak zásadního historického zlomu v českém vysokém školství se nesmí na úkor kvality zákona uspěchat. Je také třeba objektivně posoudit jeho možné důsledky v širších souvislostech, s přesahem mimo akademickou půdu, a zasadit ho co nejlépe a nejpřesněji do legislativního rámce.

Návrh zákona o školném na VŠ by se měl stát jedním z prioritních témat politické reprezentace, která vzejde z nových voleb.

V Brně dne 2. 11. 2002

O výzkumu a vývoji na vysokých uměleckých školách

Setkání zástupců čtyř fakult AMU a JAMU v Brně

Na akademické půdě Divadelní fakulty JAMU se 13. září t.r. sešli zástupci hudebních a divadelních fakult AMU a JAMU, aby společně v souvislosti s financováním uměleckých VŠ rokovali na téma „Výzkum a vývoj“ na těchto školách. Předem byly stanoveny dva základní okruhy otázek, na něž jsme společně hledali odpovědi: v jakém rozsahu či zda vůbec chtějí naše instituce podporovat výzkum umění (s tématy muzikologickými či teatrologickými např. v souvislosti s doktorským studiem) nebo se chtějí a musejí zabývat výhradně uměním, jež rovněž představuje specifický výzkum a vývoj. Tento výzkum a vývoj souvisí např. s hledáním možností nového vidění světa prostřednictvím autorské koncepce a realizace díla, prostřednictvím interpretace. Chtěli jsme se vyslovit ke srovnatelnosti takového

výzkumu s prvním tematickým okruhem, k jeho závažnosti a relevantnosti pro společnost. Nepřekvapilo, že mezi zainteresovanými odborníky došlo velice rychle ke konsenzu o potřebnosti obojího druhu výzkumů a převaze i relevantnosti výzkumu a vývoje u m ě n ě í m. Hlavní otázkou se pak stalo, jak o těchto skutečnostech, o kterých jsme my přesvědčeni, přesvědčit dále ministerské úředníky či zástupce Akademie věd ČR, kteří rozhodují o možnostech využívat Grantovou agenturu ČR, nám dosud nedostupnou. Jak dále jednat o dotacích na tento způsob výzkumu a vývoje, případně jejich substituci. V tom už názorová shoda tak zřejmě nebyla. Plnou šíři názorů ukáže až přepis zvukového záznamu diskuse; měl by dostat podobu jakéhosi interního sborníku dodatečně autorizovaných příspěvků.

Leoš Faltus

Vzácní hosté na JAMU

V posledním období navštívily naši školu význačné osobnosti veřejného života města Brna a Jihomoravského kraje – primátor města Brna Petr Duchoň, starosta Brna-střed Josef Kameníček, hejtmán Jihomoravského kraje Stanislav Juránek a vicehejtmán František Polách. V doprovodu rektora prof. Aloise Hajdy a kvestora JUDr. Eduarda Gondeka si prohlédli zařízení JAMU, ve kterých probíhá výuka, tj. Di-

vadelní a Hudební fakultu, IVU centrum Astorka a divadelní studio MARTA. Pan rektor seznámil vzácné hosty s rozvojem JAMU v období posledních deseti let. Představitelé města i kraje se velmi zajímali o aktivity naší školy v nejrůznějších oblastech a byli překvapeni vysokou technickou úrovní objektů JAMU; vedle Astorky a Marty je zaujala zejména učebna pro studenty operní režie a nové varhany na Hudební fakultě.

Eduard Gondek

Dne 15. listopadu 2001 se uskutečnily volby do Akademického senátu JAMU

Nový AS bude pracovat v tomto složení:

Zástupci DIFA:

JUDr. Lenka Valová
MgA. Blanka Chládková
doc. Mgr. Jan Kolegar
Mgr. Karel Hegner

Zástupci HF:

doc. Jiří Skovajsa
prof. Bohumil Smejkal
doc. František Novotný
doc. Ivo Medek

Studenti DIFA:

Petra Matušů
Lubomír Sůva

Studenti HF:

Petr Kučera
Norbert Svačina

Předsedkyní AS byla zvolena JUDr. Lenka Valová.

Dopis velvyslance USA rektorovi JAMU

Praha, 30. října 2001

Vážený pane rektore,
děkuji Vám mnohokrát za Váš dopis, který jste nám zaslal jménem svým i pedagogů a studentů JAMU v souvislosti s teroristickými útoky 11. září v New Yorku, Washingtonu a Pensylvánii. Byl jsem hluboce dojat projevy soustrastí a podpory ze strany občanů České republiky. Často se říká, že pravé přátele poznáme až v nouzi. Proto jsem vděčen za to, že Česká republika stojí pevně na naší straně v dlouhém a obtížném boji proti terorismu. Dovolte, abych Vám jménem amerického lidu vyjádřil upřímné poděkování.

S pozdravem

Craig R. Stapleton

Z promočního zamyšlení prof. Petra Oslzlého, proděkana Divadelní fakulty

/Dokončení ze str. 1/

V neposlední řadě jsou pak tento den a tyto chvíle, které teď prožíváte, plně historické v příbězích vašich jednotlivých životů. Evokují ve vás nesporně vzpomínku na podobný vstupní obřad imatrikulace a znovu ožívují příhody drobné, epizodní a i podstatné, dramatické, ty expoziční i kolizní, které jste za dobu studia prožívali. Nad všemi strastmi i slastmi studia však dnes asi ve vás vítězí pocit kathartický, očistný i povznášející, který vám přináší úspěšné završení studia. Jste zavázáni svým blízkým za jejich podporu

i trpělivost. Jste, jak věřím, vděční i svým učitelům, za vše co s vámi spoluprožili a co vám ze svého vědění a umění předali i předaly. Jste však na druhé straně také stížení snad v této slavnostní chvíli potlačenou trémou z odborného a tvůrčího života, který teď před vámi leží ještě téměř nepopsán a očekává vaše směle, i když v každém gestu čestné tahy, jimiž ho začnete pokrývat a uskutečňovat. Přeji vám ze srdce za sebe i všechny své kolegy a kolegyně pedagogy i celý tým fakulty, ať se vám vaše životy vydaří.

BERLÍNSKÉ ZKUŠENOSTI A DOJMY

Boloňská deklarace navrhla před několika lety jako cíl evropského vysokého školství zavedení tříступňového modelu studia (bakalářský, navazující magisterský a doktorský studijní program), chtějíc tak posílit kreditní systém studia. Cílem je pokud možno vysoká dostupnost studijních programů – tak, aby student mohl využívat možností studia na různých vysokých školách doma i v zahraničí a nepřišel přitom o už dosažené výsledky; jde tedy o srovnatelnost a návaznost. V České republice byl tříступňový model studia ustaven už legislativně, a to novelou vysokoškolského zákona v červnu 2001.

Pro vysoké umělecké školy je takový způsob studia v podstatě přijatelný; diskuse vznikají jen u některých oborů (např. herectví), kde se bakalářské a navazující magisterské studium jeví zatím jako ne zcela jednoznačné. V Evropě se na vysokých uměleckých školách rozvinula kolem tohoto modelu studia široká diskuse: jednotlivé země se snaží porovnávat své přístupy a hledat eventuálně – při zachování místních specifik – společné stanovisko. V tomto smyslu tedy Česká republika uzákoněním tříступňového modelu studia poněkud „předběhla dobu“. Je otázka, jestli to nebylo přece jen poněkud předčasné, protože většinou se vyplatí o věcech nejprve důkladně přemýšlet a pak je závazně realizovat.

Zahraniční zkušenosti jsou v této souvislosti proto cenné. A tak porovnání naší situace a situace jiné školy bylo také hlavním cílem cesty do Berlína, kterou jsme podnikli s rektorem JAMU prof. Aloisem Hajdou, a sice na *Hochschule für Schauspielkunst „Ernst Busch“*. Je to bývalá „východoberlínská“ škola a je čistě divadelní; druhou vysokou školou, kde se vyučují kromě hudebních a výtvarných také divadelní disciplíny, je bývalá „západoberlínská“ škola *Akademie der Künste*. Dodnes existuje rozdíl v řízení těchto škol – zatímco „Ernst Busch“ je řízena rektorským systémem (tedy podobně jako u nás), AdK řídí prezidium, které jmenuje zemská vláda. Do složení prezidia se promítá aktuální politická situace, tzn. že se v něm odráží zastoupení politických stran v zemském sněmu. Je to jistě prvek, který bychom neměli napodobovat.

Organizace vysokoškolského studia v Německu je záležitostí jednotlivých

spolkových zemí. Každá z nich má vlastní vysokoškolský zákon. Rovněž financování je realizováno z rozpočtu země; spolkový stát se podílí pouze na investičních akcích, a to jen tehdy, vytvoří-li pro ně podmínky přidělením patřičné finanční částky (většinou padesátiprocentní) spolková země. I vysoké školy v Německu bojují s nedostatkem financí; především v Berlíně probíhá v současné době poměrně drastické šetření rozpočtu, které se odrazilo i do situace berlínských vysokých škol. Základní částka v rozpočtu se již řadu let nezměnila, což znamená faktické snižování financí. Základním kritériem pro přidělení finanční částky pro školu je počet vyučovacích hodin (tzn. součet týdenních hodin jednotlivých pedagogů školy). Jakýkoli nárůst je obtížný či nemožný, takže zvyšování počtu hodin (např. v individuální výuce při větším počtu posluchačů) je prakticky nemožné. Vysoké školy usilují o proměnu tohoto kritéria. V současné době se diskutuje o kritériu „výkonnosti“, tzn. např. porovnání počtu přijatých studentů s počtem absolventů. Jsou ovšem i další aspekty, jimiž je možno školu hodnotit; souvisí to nikoli v poslední řadě s procesem vnitřní a vnější evaluace, s níž na obou fakultách JAMU máme už zkušenosti (Divadelní fakulta v loňském akademickém roce ukončila první „vlnu“ komplexní evaluace hodnocením zahraniční expertní komise, Hudební fakulta už rovněž prošla prvními fázemi vnitřní evaluace).

V Německu, podobně jako u nás, probíhá diskuse o školním. Stanoviska jednotlivých zemí nejsou vždy totožná, některé zemské vlády zavedení školního podporují, zatím ho však žádná země nezavedla. Pro nás neobvyklý je i způsob jmenování profesorů: žádný z pedagogů nemůže získat „profesorský stolec“ na své domovské škole. Musí se o profesuru – po vypsání konkursu – ucházet na jiné vysoké škole. Pro umělecké školy to znamená značnou nevýhodu, neboť pokud si vychoví odborníka na určitý obor či disciplínu (což bývá na uměleckých školách vysoce žádoucí a takový pedagog bývá také součástí širšího týmu, kde jednotlivé metody navazují, např. v herecké výchově atp.), buď se stane profesorem jinde (a třeba se po nějaké době vrátí zpět), nebo musí zůstat bez profesury.

Berlín je samozřejmě významným evropským divadelním centrem. Působí zde řada scén s vynikající pověstí a celá plejáda tvůrců různých přístupů. Pro současné německé divadlo je typické úsilí o hledání nových inscenačních postupů, vzniká spousta původních her se současnou tematikou, objevují se pozoruhodné inscenace klasiky. Měli jsme možnost zhlédnout dvě skvělá představení. První z nich byla inscenace Shakespeareovy hry *Veta za vetu* v Berliner Ensemble v režii Clause Peymana. Ten se stal po svém odchodu z vídeňského Burgtheatru intendantem Berliner Ensemble a ocitl se tak na místě, kde kdysi působil Brecht či dramatik a režisér Heiner Müller. Shakespeareovu hru inscenuje Peymann jako koncentrovanou výpověď o přetvářce a falešné morálce. Rovněž představení v Deutsches Theateru bylo zajímavé pokusem vyrovnat se s německou klasikou. Režisér Andreas Kriegenburg inscenoval Hauptmannovo naturalistické drama *Před východem slunce*. Dramatický text, který se dnes uvádí jen obtížně, se mu podařilo výrazně aktualizovat, a to nikoli násilnými zásahy, ale prostřednictvím odvážné koncepce scénografické, která vytváří značný prostor také pro hereckou stylizaci. Německá scénografie je vůbec dosti osobitá a bývá často důležitou součástí toho, co lze označit za současný „styl“ německého divadla – přesnost, technická dokonalost, určitá strohost – ale nikoli samoučelná, nýbrž obrácená k dramaturgickému výkladu a ve službách režie.

Skutečným zážitkem je rovněž procházka novou částí Berlína, která vznikla a ještě vzniká u Postupimského náměstí – tam, kde kdysi vedla zeď dělící Západní a Východní Berlín. Celá nová obchodní a kulturní čtvrť je koncipována jako místo, kde by mělo být člověku příjemně, kde nalezne jednak velkoměstskou monumentálnost, ale zároveň i útulná městská zákoutí, zeleň, vodu, spoustu příležitostí k posezení, kina, obchody a občůdky, hotely... Myslím, že tvůrcům se jejich záměr podařil, a tak se někdejší největší staveniště Evropy, jak bylo toto místo po několik let označováno, změnilo v udivující místo přitahující pozornost svou kultivovanou, odvážnou a moderní krásou.

Václav Cejpek

MIK opět úspěšné a přitažlivé

Rozvést tento nadpis by bylo poměrně snadné. Chtěl bych se ale pokusit o odhalení příčin, proč právě sem jezdí tolik zájemců, když podobných akcí je ve světě čím dál tím více. Co činí naše kurzy navzdory skromné propagaci tak atraktivními? Proč každoročně frekventanti nešetří superlativy, když srovnávají MIK s jejich konkurencí v zahraničí? Proč se sem tak rádi vrací?

Pokoušeli jsme se letos získávat kritické názory od co nejvíce účastníků. Po určitém zobecnění je možné jejich náhled na úroveň a přínos kurzů shrnout do několika bodů.

1) Špičkové pedagogické obsazení včetně klavírních doprovazečů, výhoda záruky, že každému účastníkovi je poskytována stejná pozornost, garance 5 vyučovacích lekcí. Se stejným zájmem jsou zde vyučováni všichni – od vynikajících interpretů evropské úrovně až po nesmělé a málo zkušené konzervatoristy nebo dokonce mimořádně talentované žáky ZUŠ.

2) Intenzita kurzů a pracovní nasazení jsou maximální, zúžením rozsahu na 11 dnů je každý vytížen na hranici možností (téměř 10 koncertů, denně výuka včetně sobot, nedělí a státních svátků, koncertní zájezdy, semináře atd.).

3) Organizace a atmosféra kurzů bývá označována za nejpříjemnější překvapení. Vše vychází, vše se vyřeší,

nic není nemožné (my ovšem dobře víme, že s velkým štěstím a jedině díky kvalitám a nepředstavitelnému pracovnímu nasazení mých tří spolupracovníků – PhDr. Zdeňky Stejskalové, která kromě tisku koncertních programů a suverénního záskoku za pokladní zástřítla i ekonomickou a počítačovou stránku akce, paní Marie Káňové, obětavě pečující o zahraniční účastníky, a nové tajemnice kurzů mladé pianistky Jany Rouskové, která ve své funkční premiéře v dosud nejkomplicovanějším ročníku dokonale pokryla v rámci své celodenní pracovní doby celý zbytek úkolů a ještě stačila na závěrečném koncertě skvěle zahrát Schumannův klavírní koncert). Akce podobného rozsahu organizují inde početné pracovní týmy – naše úspěšnost je asi světovou raritou. Možná i proto se stále držíme bezpečně nad hranicí rentability.

4) Přidružené akce kurzy příjemně zpestřují: koncert pedagogů, recital Jana Jiraského (s improvizovanou besedou s interpretem), prohlídka památek města Brna, návštěva Janáčkova muzea, autobusová projížďka krásnými místy Vysočiny (s výhledem dokonce až na Praděd, pobytem na hradě Svojanově, koupáním na přehradě Křetínka) a zejména poslech cimbálové muziky s „vinným košem“ v opravdovém sklípku v Mikulově. A to ještě v poslední chvíli odpadly pro nezpů-

sobilost sálů koncerty v Poličce a na zámku v Blansku.

5) Perfektní vybavení školy, dostatek cvičných místností, možnost nahrávání i výroby CD, luxusní bydlení na kolejích ASTORKA, výborná strava v Sonátě.

6) Řada frekventantů se netají úmysly, že by rádi na JAMU studovali (ostatně počet studentů fakulty, kteří v minulosti těmito kurzy prošli, už zcela jistě překročil stovku). Tedy i reklama ...

7) Hlavním kladem ale zřejmě je dnes už málo vídaná kolegální atmosféra, lidé si přejí jen to dobré, mají se rádi, vznikají hluboká přátelství, všude vládne tvůrčí ovzduší, pohoda a chuť dělit se o všechno krásné. Kurzy nejsou jen odborná výuka... Potom i mnozí z účastníků jsou najednou schopni odvádět výsledky, které ztatočně posouvají jejich vlastní odhad možností. Možná právě o to jde nám pedagogům nejvíce.

Pokaždé, když z posledních sil kurzy uzavíráme, si říkám: je to strašlivá dřina, ale vidět pak šedesát šťastných a spokojených mladých lidí - už proto stojí za to pokračovat. Profesor Bedřich Havlík to taky tak cítil – a možná s tímto vědomím nám na koncertě pedagogů 4. července zahrál naposledy svého milovaného Martinů...

Jiří Skovajsa

Naši na jedenáctých Mistrovských kurzech Vídeňské univerzity

Tam kde se zalesněné kopce jižně od Vídně zvedají až k nejvyššímu průsmyku na Semmeringu, sjíždějí se pravidelně v srpnu studenti vysokých hudebních škol z mnoha zemí světa. Bohatý hudební život této oblasti dokládá nejen fakt, že zde Beethoven komponoval svoji Devátou, ale například i fotografie z brožury kurzů, na níž ve skupině zde hrajících hudebníků (z roku 1900!) vidíme i slavné osobnosti Fritze Kreislera a Arnolda Schönberga.

Kurzy jsou jednou z akcí Mezinárodní akademie Praha – Vídeň – Bu-

dapešť. Vznikla díky obdivuhodné aktivitě Universität für Musik und darstellende Kunst Wien a jejím ředitelem je o. Univ. Prof. Michael Frischenschlager. Podporuje kulturní úroveň a spřízněnost zemí střední Evropy. Je ctí a potěšením pro Hudební fakultu JAMU, že na této akci pravidelně participuje. Nejen působností pedagogů, ale hlavně možnostmi, které se tam otvírají i našim studentům. Mistrovského kurzu smyčcových kvartet se letos zúčastnil Friends Quartett a Graffovo kvarteto. Mezi dvaceti soubory z celé Evropy a Japonska zanechali naši po-

sluchači příznivý dojem. Druhý ze jmenovaných souborů získal i Cenu Leoše Janáčka za nejlepší provedení jeho díla na letošním ročníku. Interpretace „Graffovců“ postihuje silnou emoční výpověď Janáčkova 1. smyčcového kvartetu a publikum ji přijalo na koncertě laureátů s nadšením.

Stupňující se zájem (letos též rekordní počet účastníků) i interpretační úroveň dotvrzují bohaté tradice, které světu dala střední Evropa, ale snad jsou i dobrým příslibem do budoucna.

Bohumil Smejkal

PACIFIC MUSIC FESTIVAL S NORBERTEM SVAČINOU

Pro trombonistu Norberta Svačinu, posluchače 4. ročníku Hudební fakulty JAMU, byly letošní prázdniny opravdu úspěšné. Byl vybrán, aby se zúčastnil 11. ročníku projektu Pacific Music Festival pořádaného v japonském Sapporu. Konkurzy se pořádaly po celém světě a zúčastnilo se jich 5600 studentů hudebních škol. Vybráno bylo 117 mladých umělců z různých zemí (z toho 16 Evropanů), kteří odcestovali v červenci na pět týdnů do Japonska.

Projekt, který započal v roce 1990 Leonard Bernstein, si klade za cíl předat zkušenosti špičkových hráčů světových těles mladým talentům a umožnit jim spolupráci s předními dirigenty, jako je Charles Dutoit, dirigent symfonických orchestrů v Montrealu a v Tokyu, který je uměleckým ředitelem festivalu již druhý rok.

Celá akce se těší mohutné finanční podpoře japonských firem Nomura, Kawasaki či Yamaha a jiných. Pro účastníky festivalu byl zajištěn veškerý komfort počínaje letenkou do Sappora 1. třídou, výbornými ubytovacími i stravovacími podmínkami přes bohatý doprovodný program až po zajištění kvalitní výuky.

O tom, co obnášel tento pobyt v pohádkovém Japonsku, co mu předcházelo a jaké dojmy po něm zůstaly, nám popovídal právě Norbert Svačina.

Jak jsi se o tomto projektu dozvěděl a co všechno jsi musel absolvovat, než ses ocitl v Sapporu?

O této akci jsem se dozvěděl díky plakátu, který visel zde ve škole. Poslal jsem tedy přihlášku, a poté mi došla pozvánka na konkurz, který se konal počátkem dubna ve Vídni. Měsíc po absolvování konkurzu mi došel dopis, že jsem vyhověl podmínkám přijímacího řízení, podepsal jsem smlouvu a v polovině června mi byla doručena letenka do Japonska.

Po příletu nás ovšem čekalo nepřímé překvapení v podobě dalšího konkurzu, na jehož základě nás obsadili na posty v orchestru. Já jsem byl vybrán jako vedoucí skupiny, hrál jsem

i sólové koncerty a plynuly z toho pro mne jako pro sólistu mnohé výhody.

Jaká byla základní koncepce projektu, jaké hudbě jste se věnovali a které skladby jste studovali?

Festival se orientoval především na orchestrální hru, na program byly např. Stravinského Svěcení jara, Fantastická symfonie H. Berlioze, Ravelova Španělská rapsodie, Debussyho Moře nebo Rachmaninův 2. klavírní koncert. První tři týdny jsme byli v Sapporu, kde jsme od rána do večera zkoušeli, a další týdny jsme koncertovali po japonských městech. Posledních pět dnů jsme zůstali v Tokiu, kde na závěrečný koncert přišlo 5 tisíc posluchačů, což bylo moc krásné.

Mimo orchestrální hru byl pro nás připraven zcela nový projekt komorní hry, kdy se nám věnovali přední hráči symfonických orchestrů z Vídně, Montrealu a Philadelphie a s těmito komorními tělesy jsme také pořádali zvláštní koncerty.

Každý večer jsme se ještě účastnili tzv. mistrovských tříd, kdy si nás pedagogové brali jednoho po druhém a cvičili s námi sólovou hru, což byla ta poslední kapka, protože 50 stupňová horka, časový posun a celodenní námaha dělaly opravdu své.

Jak vypadal váš obvyklý pracovní den během prvních týdnů strávených v Sapporu?

Vstávali jsme v sedm hodin, do osmi byla snídaně, kde jsme si mohli vybrat mezi evropskou a japonskou stravou. O půl deváté nás naložili do mikrobuse a odvezli do Art Parku, kde se nacházely zkušebny. První orchestrální zkouška trvala od devíti do dvanácti hodin. Poté následoval typický japonský oběd, kdy nám nezbylo nic jiného než se naučit jíst hůlkami, jinak bychom zůstali hlady. Od půl druhé do půl páté byla druhá orchestrální zkouška, po které jsme se odebrali opět k jídlu. K večeři bylo na výběr evropské i japonské jídlo, ale my jsme jedli všechno, protože jsme měli pořád hlad.

—Skupina trombonistů
(Norbert Svačina nahoře uprostřed)

V pět hodin začala zkouška komorní hry a v osm pracovní den končil, pokud vás ještě dle rozpisu nečekala sólová výuka. Mě pedagogicky vedl Hans Stroecker, trombonista Vídeňských filharmoniků, a Nitzan Haroz, 1. trombonista Philadelphského symfonického orchestru. Jejich výuka pro mne byla velkým přínosem a moc rád na ně vzpomínám.

Zkoušeli jsme v podstatě pořád, protože práce bylo opravdu hodně. Za celý pobyt jsme odehráli asi 40 koncertů, na nichž jsme chtěli předvést opravdu kvalitní hru.

Při takovém pracovním vytížení jste snad měli čas si vydechnout. Jak jste trávili tyto vzácné chvíle volna?

Každý večer byl pro nás připraven zajímavý program, počínaje recepcí u starosty přes návštěvu japonského baseballu či zápasů suma. Zúčastnili jsme se také tradiční čajové ceremonie, kdy nás nejprve oblékli do kimona a poté jsme se učili vařit čaj.

Velice rád vzpomínám na jeden den strávený v japonské rodině. Ráno si nás vyzvedla sympatická paní, která nás provedla po Sapporu a pozvala do typické japonské restaurace, kde jsme poobědvali. Speciálně na mé přání jsme navštívili olympijský areál a muzeum věnované olympijským hrám, které se zde konaly v roce 1972. Večer nás tato milá paní pozvala k sobě domů, kde se konalo posezení se soušedky. Jako poděkování za péči, kterou nám věnovali, jsme jim také zahráli něco ze svého repertoáru. Bylo zajímavé vidět jiný životní styl a připadal

jsem si trochu jako v pohádce, protože se k nám všichni chovali moc hezky a sami se také vzájemně respektovali bez rozdílu, zda se jedná o uklízečku či generálního ředitele.

Pět týdnů je dost dlouhá doba na navázání přátelských vztahů. S jakými pocity jsi Japonsko opouštěl – a hodláš se projektu opět zúčastnit?

Atmosféra mezi hráči byla velice příjemná. Navázání nových kontaktů a přátelství bylo dalším kladem tohoto projektu. Samozřejmě, že když přišel čas na loučení, musel člověk nastoupit rychle do letadla, aby sám sebe uchránil před dojemnými scénami, ale bylo to fajn. Pokud bude o prázdninách čas, rád do Japonska opět zavítám. Zde platí pravidlo, že pokud člověk udělal jednou konkurzy, má nárok se zúčastnit festivalu ještě dvakrát. Konkurzy už

dělat nemusí, ale podmínkou je studentský stav.

Loňský akademický rok jsi koncertoval mj. v Americe či v Japonsku, byl tedy pro tebe velice úspěšný. Nyní jsi ve 4. ročníku, čeká tě absolutorium. Jistě to není to jediné, co letos musíš zvládnout. Jaké další plány máš pro nejbližší budoucnost?

Letos mě čekají dva absolventské koncerty, měl jsem také koncertovat v Jihoafrické republice, ale kvůli tamějším politickým nepokojům jsem tuto nabídku musel odmítnout. Dále mám v plánu turné do Německa, v květnu zájezd do Mexika a po návratu mě čekají státnice. Také budeme s kolegyní Martinou Merunkovou a bývalým studentem JAMU Josefem Klíčem natáčet CD a v srpnu či v září se chystám natočit vlastní CD. Zde musím zmínit

spolupráci s doktorandem Ondřejem Jiráskem, který vlastní nahrávací studio a píše mi skladby v podstatě na objednávku. Já sám bych rád ve studiu pokračoval ve formě doktorského studia a protože se zajímám o soudobou hudbu, směřoval bych zřejmě dizertační práci k tomuto tématu.

Na závěr našeho rozhovoru, ale nikoliv v poslední řadě, bych chtěl poděkovat svému pedagogovi prof. Jaroslavu Kummerovi, kterému vděčím za svoje úspěchy a bez nějž bych se stěží mohl účastnit takovýchto projektů, jako byl právě Pacific Music Festival.

Za příjemný rozhovor děkuje a hodně dalších uměleckých úspěchů přeje

Veronika Svobodová

Janáčkovskou soutěž vyhrál poprvé brněnský pianista

Ve dnech 25. – 27. 5. 2001 proběhl v aule HF JAMU 8. ročník Soutěže o cenu Leoše Janáčka s mezinárodní účastí. Byl pozoruhodný nečekaně velkým zájmem soutěžících: soutěžilo 22 klavíristů z ČR, Slovenska a Japonska, což je u tak specifické soutěže s netradičním repertoárem (Janáček – Martinů – soudobá skladba) více než překvapivé. Porota složená z českých a slovenských pedagogů za předsednictví **prof. Jozefa Stompela** z polské Hudební akademie Katovice konstatovala po dvoudenním maratónu vzácnou vyrovnanost kandidátů. Prosazuje se trend, pozorovaný ostatně na všech soutěžích, že pomalu mizí rozdíly mezi vysokoškolskými studenty, kteří mají soutěžení takřka v náplni práce, a mladými výraznými talenty, nahrazujícími nedostatek zkušeností upřímnou sponzorskou a nesmírným emocionálním nasazením. Výsledková listina je toho dokladem. Dalo by se mluvit o skupině laureátů, mezi nimiž rozhodovaly jen nepatrné matematické rozdíly. Publikum to vidělo z veřejného bodování; proti mnohým soutěžím byly odtajněny nejen průměrné bodové výsled-

ky, ale i jednotlivé známky každého porotce, což vedle pravidla, že porotci nebodují své žáky, vylučuje sebe-menší pochybnost o objektivitě hodnocení.

Kvůli vyrovnanosti nebyla letos poprvé udělena cena na nejlepší provedení Janáčkovy díla – nebylo možno jednoznačně určit, komu by měla náležet. Zato Martinů Preludia zahrál nejlépe **Martin Fišl** (rodilý Brňan) z pražské konzervatoře a soudobou skladbu – Šromovu Černobílou toccatu **Jiří Levíček** – jediný „amatér“ – student brněnského řečkovického gymnázia (pedagog Jiří Skovajsa). Překvapivě nasbíral nejvíce bodů a stal se tak prvním brněnským pianistou – držitelem 1. ceny od znovuzaložení soutěže.

2. cena byla rozdělena mezi vyrostlého **Jakuba Hypše** z Ostravské univerzity (profesor Rudolf Bernátík) a suverénního **Martina Fišla** (Konzervatoř Praha – prof. Emil Leichner). 3. cenu si za půvabný výkon odvezla **Karin Kočíšová** z VŠMU Bratislava (prof. Ida Černecká) spolu s brněnským konzervatoristou **Davidem Schmiedem**, který se prezentoval na soutěži i na

koncertě vítězů zcela bezchybnými výkony (Mgr. Renata Bialasová). Čestná uznání putovala na Ostravskou univerzitu, brněnskou konzervatoř a na pražskou AMU. Oba zástupci JAMU zůstali po sympatických výkonech až za oceněnými místy.

Celou soutěž dokonalým způsobem zajišťovaly dvě studentky hudebního manažerství – Svatava Šenková (též tajemnice poroty) a Lucie Hofmanová. Porotci, soutěžící i jejich pedagogové byli s úrovní a průběhem soutěže velice spokojeni. Koncert vítězů je zaznamenán na CD. V současné době je už v plném proudu příprava 9. ročníku v oboru zpěv. Účel soutěže – propagovat českou hudbu 20. století a vytvářet půdu pro diskuze o její interpretaci – byl letos opět splněn.

Jiří Skovajsa

Noví profesori a docenti JAMU

Prof. Jaroslav Kummer

Prof. PhDr. Ivo Osolobě

Doc. Dana Drápelová

Doc. František Novotný

HYNŠTOVINY*

- * viny vůči Miloši Hynštovi – nebo jím způsobené
- * označení Hynštových inscenací „orgány“
- * **osmdesáté narozeniny Miloše Hynšta**

Na 19. prosinec 2001 připadají osmdesáté narozeniny významné osobnosti režiséra, dlouholetého pedagoga JAMU a v poslední době autora několika knih – doc. Miloše Hynšta.

Při této příležitosti jsme se zeptali jeho spolupracovníků, kolegů, přátel i kritiků:

Čím Vás Miloš Hynšt nejvíce zaujal nebo překvapil?

Bylo to v roce 1971 a já jsem připravoval v brněnské televizi inscenaci, ve které jsem panu docentovi nabídl roli. K mému překvapení vážený, přísný, snad i trochu obávaný pedagog a šéf činohry neodmítl. (Vzápětí přišel „ze shora“ zákaz a pan docent si roli nezahrál.)

V Uherském Hradišti, kam odešel tzv. za trest, jsem se zaujetím sledoval a obdivoval jeho nový tvůrčí rozmach. Režijní styl a racionální metoda práce pana režiséra – snad právě proto, že se tak diametrálně lišila od mé – mě v kladném slova smyslu provokovaly a inspirovaly.

Byl jsem rád, že jsem poté mohl být ve Zlíně (na krátkou dobu) jeho kolegou. Ze Zlína jsem pak zase musel odejít já – předtím jsem se však měl „za trest“ stát asistentem pana docenta. Dohodli jsme se, že tuhle variantu nechceme a nemůžeme ani jeden přijmout. Dodnes mě to docela mrzí, přišel jsem o možnost vidět a zažít jeho tvůrčí postupy v praxi.

Ivan Balad'a

Obojí. Zaujal hlavně tím, že ve vyhnanství v Uherském Hradišti nezatrpkl, nepropadl beznaději a dál dělal „svoje“ divadlo. Politické, nepodbízivé, náročné. Dále tím, že mu tak moc záleželo na obecné i odborné vzdělanosti svých herců a spolupracovníků a pouze za slova díky pořádal přednášky na nejruznější témata. Překvapil hlavně tím, že mi tak MOC důvěřoval a že mi ihned po škole svěřil Pjatkina, Loupežníka, Dunoise a hlavně Franciho. Byl to – a je – můj velký učitel, velký Divadelník a já se snažím, aby pan docent měl ze svého žáka radost.

Zdeněk Dvořák

To, čo začiatkom sedemdesiatych rokov bolo pre mňa hľadáním vtedy vznikajúcich alternatívnych scén, odrazu veľmi organicky bolo prirodzenou súčasťou inscenácií, ktoré pán profesor Hynšt v našom divadle – vtedy Krajovom divadle Nitra – v rokoch 1971 až 1979 vytvoril a v ktorých som mala tú česť účinkovať. S ním som si uvedomila, že divadlo stále hľadá, mení sa tak, ako sa mení doba.

Dodnes stále hľadám – vďaka Vám, pán profesor.

Adela Gáborová

Zaujal mne mimo jiné tím, že jsme byli ve stejný den vypráskáni ze Státního divadla v Brně v roce 1971. Překvapil tím, že v roce 1990 jako rozený teoretik a pedagog odmítl vyučovat na Divadelní fakultě JAMU.

Alois Hajda

— Doc. Miloš Hynšt netají radost nad publikací
Brněnské divadelní bojování, kterou mu vydala JAMU

Svojí charakterností, důsledností a neústupností. Trvání na poznané pravdě je zřejmě základem etiky jeho života i tvorby. Ovšem tvrdošijnost, s níž přizpůsoboval můj text svému režijnímu názoru při práci na inscenaci Švejka, mne popuzovala. Jeho invence a úroveň myšlení o světě i o divadle ale nakonec proměnil každé setkání s ním v zážitek, na nějž se nezapomíná. Děkuji mu za mnoho.

Zdeněk Hedbávný

Miloš Hynšt, můj šéf a režisér mě nejvíc překvapil, když jsem se mu přišel omluvit, že jsem opilý a nemohu zkoušet. U Hynštů tenkrát malovali, bylo to brzy ráno a Miloš ještě spal. Když jsem s ním něžně zatrásl a sdělil mu své trápení, zaúpěl: „Zkoušet, zkoušet, zkoušet!“ A opět upadl do hlubokého spánku. Dodnes s uspokojením říká: „Vidíš, dobře, že jsme tenkrát tu zkoušku nezrušili. Nazkoušeli jsme nejlepší scénu inscenace.“

Josef Karlík

.....spíš zajímal a překvapoval. Výkladem textu, náplní zkoušek, svojí pracovní morálkou, výsledkem samotným, včetně „trestného střelení“ (zhodnocení práce po každé komedii) i jeho zcela osobitým humorem, kterým sice neplýtl, ale o to byl cennější.

Štěstěna mi přála, pane docente! Potkala jsem Vás. Děkuji za všechno.

Mirka Kolářová

Pomohl mně pochopit, že pro dobrý výkon v každé profesi v divadle nestačí jen láska k divadlu. Znamenal pro mne vlídného, ale přísného mentora, který dokázal ocenit snahu napravit chybu, ale také tvrdě potrestat za nedbalost. Vlastně ve mně probudil odpovědnost, která společně s láskou k divadlu vytvořila můj vnitřní profesní fundament. Protože jsem původně chtěl být hercem a absolvoval jsem neúspěšně přijímací zkoušky, umožnil mi Miloš Hynšt zahrát si malé role. Byla to terapie prací, která přinesla skrze drobnou hereckou práci a uměleckou účast na představení pochopení, že jen vyložený talent má naději být spokojený. Současně s tím Hynštova péče o uměleckotechnické pracovníky, jejich problémy a podmínky práce, společně s jeho názorem, že i uměleckotechnická práce je důležitou a nezbytnou součástí divadla, ve mně vyvolala

hrdost na dobře vykonanou práci. Dokázal mě, možná nevědomky, nasměrovat tam, kde jsem se cítil jako ryba ve vodě, k profesi, na které jsem postavil svoji životní cestu.

Jan Kolegar

Miloš Hynšt mě od začátku a trvale fascinoval vlastností, kterou jsem nezažil u žádného šéfa činohry – a poznal jsem jich dost: odhadl na sto honů i nejrafinovanějšího intrikána a byl touto sortou lidí naprosto neovlivnitelný. Hledám nějakou slabost a hledám ztěžka. Konečně jednu nalézám: trpěl přílišnou láskou k vyhynulému už útvaru zvanému melodram.

Ludvík Kundera

U docenta Miloše Hynšta si musí člověk vážít mnoha věcí. Já osobně se v hlubokém obdivu skláním před statečností, s jakou přežil on a jeho rodina období, kdy ho na vrcholu jeho tvůrčích sil vyhnali tehdejší ideologové z Brna a doslova mu ukradli nejlepších dvacet let jeho života.

Ladislav Lakomý

.....patrně to, jak se jeho sebejistá intelektuální představa (často zahrnující i scénografii), založená na chladné konstrukci, skeptické a nezřídka ironické, dokázala proměnit v poetický a sugestivní jevištní obraz plný lidskosti...

Jaroslav Malina

Překvapil mne, když se objevil ve studiu Marta a zhlédl představení Neslyšících – tenkrát to byla Genesis... A děkuji za to, že mu to nebylo lhostejné, vážím si naší korespondence ... Jeho zájmu i zasvěceného hodnocení.

Ještě jednou děkuji – pane docente.

Zoja Mikotová

Zaujala mne jeho proměna z revolučního optimisty v evolučního skeptika a cením si způsobu, jak ji reflektuje. Zaujal mne uměním nenaříkat na dobu a i v chudých podmínkách Slováckého divadla dělat špičkové inscenace. Když jsem ho blíže poznal, překvapil mne mírou gentlemanství a tolerance k mínění jiných, ochotou naslouchat a diskutovat. Zaujal mne hloubkou lidského vcítění. A pokaždé mne mile překvapí, když mi nabídne štamprli slivovice.

Miroslav Plešák

Několik let jsem býval fascinován sportovními výkony Miloše Hynšta ve Chvalatické zátoce. Překvapilo mne, jak dokonale zvládá obtížné pádlování na dvojkajaku, když se ženou pravidelně vyráží na denní vodní túru. Teprve později mě překvapil při spolupráci na Kunderově Totálním kuropění totálním zvládnutím prostoru jeviště – bez náročných staveb, které jsem mu nenavrhl a které ani sám nevyžadoval.

Jan Rajlich

Dlouho jsem měl před ním trému. Jevil se mi jako nepřístupný člověk, který si chce udržet odstup. Přesto mne přitahoval: svým soustředěním i tvrdohlavostí (úporností) s jakou „šel“ k premiéře. – Jeho inscenace jsem obdivoval pro jejich srozumitelnou a přesto magickou sílu pravdy o tomto světě. Jeho divadelní eseje jsou pro mne učebnicí a školou nejen logického myšlení; při jejich přípravě k tisku jsme se vlastně i spřátelili.

Josef Ruszelák

Osobnost Miloše Hynšta mne upoutala lidskou hodnotou svého životního a tvůrčího spění. (Ostatek v knize Umění režie!)

Bořivoj Srba

Vedle tvrdé sebekázně a cílevědomosti s ostychem skrývá Miloš Hynšt laskavost srdce i noblesní citlivost lidského porozumění. To vše je zasazeno v rámu, jež nazýváme charakterem, vlastností to nad jiné vzácnou; jsou s ní potíže jak v soukromém životě, tak i v umělecké praxi. Ostatně vyjadřuje to i krátká glosa jednoho spolupracovníka z týmu vedení činohry SD: „Co na tom Hynštovi máte pořád s tím charakterem? To já neznám!“.

Zdeněk Srna

Čím mne zaujal? – Invencí a svou až fanatickou pracovitostí. To obé mne natolik nakazilo, že jsem se rozhodl být i též režisérem...

Čím mne překvapil? – Za mých studií na JAMU byl pan docent pro mne obávanou šéfovskou osobností – téměř nepřístupnou. V Uherském Hradišti voněl člověčinou tak, že si ho vážilo a milovalo téměř celé divadlo.

Igor Stránský

Na JAMU, v mých hodinách melodramu, kdy jsem se za třeskutého řinčení břeškného piana mořil strefováním notiček písničky veršů o Petrovi, co usne, sotva lehne, mě zaujala jeho naprostá mlčenlivost, spojená s brzkými úprky. Byl jsem jím však i s melodramem vybrán pro vystoupení ve Vídni. Překvapil mě. Není to tak dávno, co jsem s panem profesorem dělal dlouhatánský novinový rozhovor. Po třech hodinách milého povídání se zeptal, proč mu věnuji tolik svého času. Upřímně jsem odpověděl: „Když já si vás na té škole užil tak málo.“ Smál se. Zdálo se mi, že z překvapení.

Jaroslav Tuček

Ačkoli znám jubilanta od svých vysokoškolských let a mám tedy v dobré paměti jeho brněnskou, hradištskou i zlínskou etapu, nějaké razantní „překvapení“ z jeho strany si nevybavuji. Vždy mi imponoval teoretickou akribií i bystrým esejistickým perem, precizní dramaturgicko-režijní přípravou s racionálním přístupem k experimentálním předlohám, vnitřní noblesou i pedagogickou schopností bez zvýšeného hlasu cílevědomě motivovat každý soubor. Je tedy otázka, zda na tohoto občansky statečného „nepohodlného“ umělce můžeme vztáhnout brechtovský aforismus: „Vůbec jste se nezměnil.“ „Och!“ řekl pan Keuner a zesinal.

Vít Závodský

Odpověď
„Že žije! jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád!“
A moc! A když někdo řekl, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije, jsem rád, že žije!“
Miloš, ahoj, Lubor

Lubor Tokoš

Osudová schválnost nebo náhoda?

19. listopadu 1931, o deset let později (byť přesně o měsíc dříve) než doc. Miloš Hynšt se narodil prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc., významná osobnost české divadelní dramaturgie, divadelní historik, čelný pedagog Divadelní fakulty JAMU, nejbližší spolupracovník Miloše Hynšta z Mahenovy činohry 60. let.

Prof. Srba studoval dramaturgii a divadelní vědu na JAMU. Doktorátu filozofie dosáhl na Filozofické fakultě UK. Působil jako dramaturg Divadla bří Mrštíků v Brně (1954–1959) a jako hlavní dramaturg Mahenovy činohry Státního divadla v Brně, kde spoluvytvářel program epického a lyrického, politicky angažovaného divadla, inspirovaného českou a světovou avantgardou. Roku 1967 spolu se svými žáky založil studiovou scénu Divadlo Husa na provázku a byl iniciátorem jejího programu tzv. „nepravdivelné“ dramaturgie. Příležitostně s ní spolupracuje dodnes. Souběžně se od konce padesátých let věnoval práci divadelně teoretické a historické, od roku 1963 jako vědecký pracovník Kabinetu pro studium českého divadla Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV v Praze. Jako teatrolog soustředil svou pozornost k národně obrozenecké periodě vývoje českého divadla a k českému divadlu doby první a druhé republiky a nacistické okupace, zejména pak k problematice české divadelní avantgardy. Kromě prací vydaných jako součást velkých kolektivních děl (Dějiny českého divadla svazek II. a IV., Národní divadlo a jeho předchůdci, Encyklopedie českých divadel, Postavy brněnského jeviště), vydal šest knižních monografií (Poetické divadlo E. F. Buriana, Inscenační tvorba E. F. Buriana 1939–1941, E. F. Burian a jeho program poetického divadla, O nové divadlo, Umění režie).

— Bořivoj Srba a Miloš Hynšt při zkoušce na Mahenova Dezertéra (prosinec 1960) —

Od roku 1958 působil jako pedagog na divadelní katedře JAMU a od roku 1961 na divadelně vědném oddělení FF MU v Brně. Roku 1990 se po dvacetileté přetržce, způsobené normalizačními postihy, na obě školy vrátil. Na DIFA JAMU působí jako vedoucí ateliéru dramaturgie a Studia D.

K životnímu jubileu prof. Srbovi srdečně blahopřejeme a připojujeme malou anketu.

-red.-

minianketa – minianketa – minianketa – minianketa – minianketa

Čím Vás Bořivoj Srba nejvíce zaujal nebo překvapil?

Bořivoj Srba mě ničím nepřekvapil. Můj vztah k němu se nevytvářel z překvapení, ale z očekávání věcí už známých (jako u Brechta), to jest z očekávání nových dobrých her, studií a knih na základě názorů a zásad, které jsou neměnné. A právě tím mě také zaujal.

Miloš Hynšt

Již 21. října 1975, kdy jsem poprvé viděl Hynštovu práci, v repríze krátce po premiéře jeho Tartuffa ve Slováckém divadle, mne tento legendární zjev zaujal a překvapil: až jakousi nepatřičností noblesy, lidské a umělecké důstojnosti, absolutní profesionální vybavenosti, připravenosti a zodpovědnosti tváří tvář šlendriánu a pokřivenosti doby. To bylo oslnivé! Nutno přiznat, že umělecké mikroklima Slováckého divadla – asi až na nezřetelné výjimky – Hynštovu osobnost respektovalo a ctilo, kolem „pana docenta“ chodili herci po špičkách, v úctě a s pokorou, alespoň jak já jsem to viděl a vnímal. S takovým respektem k jediné skutečné individualitě a duchovní veličině, která byla mírou morálky i uměleckého mistrovství v souboru, bylo možno se tehdy setkat snad ještě v případě Jana Grossmana v Chebu.

Měl jsem to štěstí, že jsem byl jeden z mála svědků (z Prahy možná jediný) tehdejší imponující vyvzdorovávané Hynštovy slovácké série (1976 Hra na Otóna, 1977 Na jih od Jamajky a Oklamání – aneb Potřeštění sienští akademici, 1978 Bobří kožich, 1979 Višňový sad), návazně pak v osmdesátých letech ve Zlíně (s jeho Dvaasedmdesátkou, Semerádovým Vzhůru do údolí a hlavně Mádachovou Tragédií člověka).

A měl jsem tu čest o Hynštovi také začít psát – v nově vzniklé Scéně. Podrobněji třeba právě o jeho Višňovém sadu (1979, č. 18) nebo v bilančním článku o Slováckém divadle (Scéna č. 21/1978), kde jsem akcentoval to, co mne již tehdy zaujalo, především jeho vlastní vyhraněnou dramaturgii s hledačskou posedlostí, náročností k divákovi a tvrdošijností, velikost jeho jevištních pláten, apelativnost a myšlenkovou průraznost a schopnost stylizací povyšovat někdy i méně invenční herecký projev.

A konečně jsem šťastný, že vážnost mého zájmu o osobnost tohoto z velkých našich režisérů druhé poloviny XX. století mohla vyústit v edici Sčesané ovoce – „Brněnské divadelní programování“, kterou jsem zveřejnil v roce 1987 v revui Dramatické umění, tedy v době, kdy Hynštovo autorské a myslitelské jméno stále zůstávalo nežádoucím.

Čili mne zaujal a překvapil nejen jako velmi osobitý a náročný režisér, ale jako jeden z mála našich režisérů druhé poloviny XX. století, který své jevištní dílo zcela přirozeně domýšlel v teoretické reflexi, písemně je explikoval a apostrofoval – v návaznosti na Hilara, Honzla, Frejku, nebo Buriana, analogicky Grossmanovi.

Jan Dvořák

Otázka pro kvartetisty a kvartetistky: *Co Vám dalo studium na JAMU?*

O tom, že jsou české země velmocí v oboru smyčcových kvartet, by mohly vydat svědectví generace obdivovatelů umění těchto těles. Začalo to legendárním Českým kvartetem (v němž u „prostředních židlí“ seděli dva známí skladatelé – Josef Suk a Oskar Nedbal), které působilo bez přerušení od roku 1891 až do roku 1933 a po celou tu dobu udivovalo precizností hry a hloubkou interpretačního vhledu. Záhy našlo své pokračovatele. V Brně to bylo „první“ Moravské kvarteto, s primáři Františkem Kudláčkem (připomeňme: pozdějším rektorem JAMU!), které působilo rovněž úctyhodnou dobu – od roku 1923 do 1955. Příklad těchto těles byl víc než přitažlivý, takže dnes se může například město Brno pochlubit téměř desítkou aktivních kvartetních souborů a nejenom je tomu i v dalších kulturních centrech.

Zajímalo nás, kolik v těchto tělesech působí absolventů JAMU, a proto dostalo šest studentek oboru hudební manažerství za úkol tělesa kontaktovat (jedna musela dokonce za tím účelem odjet do Ostravy), pokusit se popsat jejich činnost a položit všem stejnou otázku: *Co vám dalo studium na JAMU?*

Tady jsou jejich odpovědi – a protože se ve většině z nich skloňuje v mnoha pádech jméno prof. Adolfa Sýkory, sekundisty „prvního“ Janáčkova kvarteta a pedagoga komorní hry na HF JAMU, požádali jsme také jej o vyjádření na téma „komorní hudba na JAMU“. Jeho příspěvek naši minianketu uzavírá.

Jindra Bártová

Moravské kvarteto

Historie Moravského kvarteta se začala psát v Brně roku 1923. Kromě klasické kvartetní literatury se věnovalo i soudobé moravské tvorbě. Za dobu svého působení podniklo kvarteto mnohá zahraniční turné a bylo oceněno nescetnými uznáními. Dnešní složení Moravského kvarteta je již třetí generací, která zdárně pokračuje v tradici svých předchůdců. Novinkou v jejich repertoáru bude

právě studovaný 3. smyčcový kvartet Karla Husy, který předvedou na koncertě za účasti skladatele.

Co Vám dalo studium na JAMU?

Jiří Jahoda, 1. housle, absolvent brněnské konzervatoře a AMU v Praze:

– pro mne byl nejdůležitější fakt získání vysokoškolského diplomu, protože bez něj se v dnešní době neobejdete. Získáte snáze zaměstnání a jste lépe finančně ohodnoceni. Myslím, že dnešní studenti mají obrovské výhody oproti nám v tom, že jim vysoká škola nabízí zahraniční stáže, kde nasbírají nové zkušenosti a naváží cenné kontakty.

Radoslav Havlát, 2. housle, absolvent Konzervatoře Brno a JAMU v Brně:

– díky studiu na JAMU a následnému získání vysokoškolského diplomu mi bylo nabídnuto stálé místo ve Státní filharmonii Brno. Po dobu studia jsem si také značně rozšířil repertoár, v čemž spatřuji velkou výhodu.

Jan Řezníček, viola, absolvent brněnské konzervatoře a JAMU v Brně:

– já jsem studoval na JAMU dvakrát, hru na housle a na violu. Nastudoval jsem tehdy velké množství repertoáru, což přispělo k mému uměleckému rozvoji. Velice rád také vzpomínám na pana prof. Jiřího Kratochvíla a paní prof. Jiřinu Kolmanovou, se kterými jsem měl velice přátelský vztah.

Josef Klíč, violoncello, absolvent Konzervatoře Pardubice a JAMU v Brně:

– největší výhodou mého studia na JAMU byla stáž v Japonsku, kde jsem získal titul asistenta, díky němuž jsem dostal nabídku vyučovat. Navázal jsem také mnoho kontaktů, mj. i s Moravským kvartetem, kde od září působím na postu violoncellisty.

Spielberg Quartet

V roce 1996 vznikl v Brně nový komorní soubor Spielberg Quartet. Jeho členové Vladimír Kovář, Eduard Křivý, Miloslav Vávra a Libor Kučera mají za sebou již mnohaleté působení v jiných hudebních seskupeních, se kterými se v rámci své umělecké dráhy účastnili různých prestižních soutěží a vystoupení a také absolvo-

vali různá zahraniční turné. Kromě vážné hudby se v poslední době soustřeďují i na ostatní žánry, např. na hudbu populární.

Co Vám dalo studium na JAMU?

Vladimír Kovář, 1. housle:

– výhodou studia na JAMU byla příležitost zahrát si společně se svými spolužáky ve školním kvartetu. Vzpomínám si na velice pěknou atmosféru, která mé studium provázela.

Eduard Křivý, 2. housle:

– v době svých vysokoškolských studií jsem se vlastně začal věnovat kvartetní tvorbě. Velký příklad jsem měl u členů Janáčkova kvarteta, u kterých jsme studovali.

Libor Kučera, violoncello:

– samozřejmě nové kontakty a cenné zkušenosti, ale nejvíce vzpomínám na klavíristu prof. Jaroslava Smýkala. Ten mi dal opravdu hodně.

(Veronika Svobodová)

Kynclovo kvarteto

Kynclovo kvarteto vzniklo v roce 1969 ve složení Pavel Kyncl (1. housle), Eduard Křivý (2. housle), Petr Pilát (viola) a Stanislav Kyselák (violoncello). V roce 1970 přichází nový člen Boris Páč (violoncello), kterého v roce 1974 nahrazuje Václav Horák. O rok později se kvarteto účastní soutěže Pražské jaro, kde získává čestné uznání. Častěji vystupuje na mimobrněnských koncertech, na výchovných koncertech a pravidelně uvádí novinky zejména brněnských skladatelů. 80. léta jsou ve znamení prvních cest do zahraničí. Kynclovo kvarteto navštěvuje Rakousko, Polsko, Maďarsko, Itálii, Španělsko a další. Na počátku sezóny 1981/82 se stává novým violistou Miroslav Stehlík. V září 1990 přichází nový violista Vladimír Kovář (dříve primarius Travníčkova kvarteta). Následuje turné po USA, Velké Británii, Španělsku a Itálii, kde kvartetisté vystupují s klavíristy Igorem Ardaševem a Janem Simonem. Členové kvarteta se nevěnují pouze kvartetní hře (Křivý a Stehlík jsou členy ČF Brno, Kyncl a Horák působí pedagogicky na brněnské konzervatoři).

„Kynclovci“ se zařadili se mezi špičková tělesa tohoto druhu, vystupující jak doma, tak v zahraničí. Na svém kontě mají stovky koncertů, desítky rozhlasových a několik gramofonových nahrávek.

Na otázku: „Co vám dalo studium na JAMU?“ jsem se zeptala dvou členů Kynclova kvarteta:

Pavel Kyncl: „Na dobu studia na JAMU v letech 1968–1972 mám ty nejlepší vzpomínky, přestože během prvního ročníku došlo na politické scéně k nástupu „normalizace“. Ve hře na housle jsem získal bohaté podněty od profesora Antonína Moravce, který mě zasvěcoval do tajů sólové interpretace.

V oblasti komorní hudby nám bylo nedostižným vzorem Janáčkovo kvarteto, které jsme slyšeli na koncertech v Besedním domě a jehož člen prof. Adolf Sýkora se našemu kvartetu věnoval po celou dobu studia. Jeho uměleckých názorů a celkového přístupu jsme si velmi vážili a zvali jsme si jej na konzultace i řadu let po skončení studií na JAMU.“

Václav Horák: „Na JAMU jsem přestoupil po dvouletém studiu v Praze u Váši Černého. Do třídy mě přijal violoncellista Janáčkovy kvarteta Karel Krafka. Důvodem bylo volné místo v Kynclově kvartetu, které pracovalo pod vedením Adolfa Sýkory.

Komorní hudbu jsem miloval od počátku studia, ale zde jsem se dostal do prostředí, které jsem považoval ze svého hlediska za „ráj“.Vzor Janáčkovců, profesionální náročnost, vzácně lidské vztahy učitelů k žákům – to byla ideální kvartetní dílna.

Myslím si, že význam Janáčkovy kvarteta bude stále více posuzován jako pedagogický fenomén.“

Kvarteto města Brna

Mezi další významná brněnská kvarteta patří Kvarteto města Brna. Soubor vznikl v roce 1969 na JAMU ve složení Lubomír Čermák (1. housle), Karel Hejl (2. housle), Bohuslav Fišer (viola) a Martin Švajda (violoncello). Od roku 1972, kdy Kvarteto města Brna podniklo první koncertní cesty do Rakouska a do Spolkové republiky Německo, hrálo v četných zemích Evropy a také USA. Kromě koncertní činnosti pravidelně nahrává pro Český rozhlas a TV, v zahraničí často vyhovělo zájmu rozhlasových a televizních společností a natáčelo vybrané části repertoáru, především českého, v rozhlasových stanicích Rakouska, Německa, Dánska, Švédska, Norska, Švýcarska. Repertoár souboru obsahuje v první řadě kompletní kvartetní díla Smetanova, Dvořákovy, Janáčkovy a Martinů, většinu velkých klasických a romantických kvartetů a také mnoho významných děl moderních i současných. Celkem má kvarteto v repertoáru více než 100 skladeb.

Na dobu studií jsem se poptala i 1. houslisty Kvarteta města Brna Lubomíra Čermáka.

Lubomír Čermák: „Díky studiu na JAMU jsem se dostal do bezprostřední blízkosti vynikajících umělců, kteří se tehdy stali mými pedagogy. Setkání s nimi bylo velmi inspirativní. Byli to zejména členové Janáčkovy kvarteta – Jiří Trávníček a Adolf Sýkora, kteří mě vedli k vlastnímu názoru na studovaná díla, k samostatnosti při studiu, a proto jsem byl dle mého názoru velmi dobře připravený pro praktický muzikantský život. Vedli mě k poctivé přípravě a díky

těmto mým profesorům dodnes chápu provádění hudby ne jako nutnou obživu, ale jako něco krásného a mimořádného a jsem přesvědčen, že mi to vydrží i po zbytek mé muzikantské praxe. Jsem velmi rád, že jsem ještě mohl zažít na JAMU prof. Kudláčka, který nám studentům umožnil poznat autentickou tradici v interpretaci děl Leoše Janáčka.“

(Mirka Pečinková)

Kubínovo kvarteto

Kubínovo kvarteto, hrající ve složení Luděk Cap – první housle, Jan Niederle – druhé housle, Pavel Vítek – viola a Jiří Zedníček – violoncello, patří k předním českým komorním souborům střední generace. Vzniklo na ostravské konzervatoři v roce 1972 a jeho umělecký růst výrazně poznamenala studia u Ostravského, Janáčkovy a Smetanova kvarteta v letech 1975–1985, kdy se stalo laureátem řady národních i mezinárodních soutěží.

V letech 1987–1992 bylo kvarteto komorním souborem Janáčkovy filharmonie v Ostravě a jeho členové také od roku 1982 působí pedagogicky na ostravské Janáčkově konzervatoři.

Kubínovo kvarteto má velmi široký repertoár, který zahrnuje díla skladatelů všech slohových období od předklasicismu až po současnost. Kvarteto také spolupracuje s vynikajícími interprety domácími a zahraničními. Během svého působení vystoupilo na řadě významných festivalů doma i v zahraničí a koncertovalo téměř ve všech zemích Evropy.

— Janáčkovci v plné síle —

— Graffovo kvarteto hrálo Dr.h.c. Václavu Havlovi —

Na otázku „*Jaký přínos mělo pro Vás studium na brněnské JAMU?*“ mi za celé kvarteto odpověděl první houslista Luděk Cap takto:

„Měli jsme velké štěstí, že jsme mohli studovat jak hlavní obor tak komorní hru u takových velikánů jako jsou bývalí členové světově proslulého Janáčkova kvarteta, kteří byli velmi nároční po profesionální stránce, ale měli zároveň velmi lidský přístup ke studentům. Doufám, že mohu říci, že jsme se naučili profesionální poctivosti a náročnosti směrem k sobě samým, neboť oni takoví byli. Nikdy nepodceňovali posluchače ať hráli v Tokiu – nebo ve Zlámáné Lhotě! Hráť vždy naplno – jako by to mělo být naposledy v životě. To je naše krédo, které jsme si z JAMU odnesli do uměleckého života.“

Wallingerovo kvarteto

Wallingerovo kvarteto (Pavel Wallinger – první housle, Jan Vašta – druhé housle, Miroslav Kovář – viola a Jan Škrdlík – violoncello) vzniklo roku 1986 a necelý rok poté si už přivezlo první cenu ze soutěže Beethovenův Hradec. Později přibýlo čestné uznání na mezinárodní soutěži Pražské jaro 1988 a v roce 1990 Prix Espace 2 a speciální uznání na soutěži ve francouzském Evianu.

Bohatý repertoár Wallingerova kvarteta měli možnost vyslechnout posluchači v koncertních sálech Evropy, Ameriky i Afriky. Toto těleso, které je komorním souborem Státní filharmonie Brno, realizovalo řadu nahrávek pro naše i zahraniční vydavatelství a rozhlasová studia.

Na otázku „*Co vám dalo studium na JAMU?*“ odpověděl primárius Pavel Wallinger:

„Všichni členové vystudovali JAMU, i když to bylo v trochu odlišném časovém období, tak ke konci osmdesátých a na začátku devadesátých let. JAMU se významnou měrou podílela na růstu našeho kvarteta. Kvarteto vyšlo na brněnské konzervatoři ze třídy prof. Rudolfa Šťastného, který v té době také začal působit na JAMU a dále sledoval kroky kvarteta a fandil mu. Dále to byla přítomnost členů Janáčkova kvarteta, především prof. Sýkory. V tomto ovzduší a vedle tak významných umělců kvarteto určitě šlo umělecky rychleji vzhůru. V naposlední řadě to byla

tehdejší rektorka prof. Alena Veselá a vůbec celé vedení školy, kteří dávali kvartetu jednak možnosti zkoušení a prezentace v prostorách školy a také možnosti účasti na různých akcích doma i v zahraničí – například koncerty ve Vídni, účast na mistrovských kurzech v Semmeringu u Alban Berg kvarteta a jiné.

(*Marcela Dibelková*)

Janáčkovo kvarteto

Janáčkovo kvarteto vzniklo na brněnské konzervatoři v roce 1947 z řad studentů. Pro vynikající interpretaci díla Leoše Janáčka získalo po několika letech právo nést jméno tohoto skladatele. Od roku 1955 ve složení Jiří Trávníček, Adolf Sýkora, Jiří Kratochvíl a Karel Krafka začalo koncertovat v zahraničí a postupně se stávalo proslulým ve všech světadílech. Padesát let činnosti si vynutilo postupné změny v obsazení. Dnes Janáčkovo kvarteto představují Miloš Vacek, Vítězslav Zavadilík, Ladislav Kyselák a Břetislav Vybíral.

Co vám přineslo studium na JAMU?

Miloš Vacek: „Studium na JAMU mi především umožnilo získat vysokoškolský diplom.“

Vítězslav Zavadilík: „JAMU mi dalo moc. Setkal jsem se zde s prof. Antonínem Moravcem a posléze s prof. Adolfem Sýkorou, který mě dovedl k lásce ke komorní hudbě. Kvarteto se tak stalo dominantním v mém životě, což byl největší přínos. Asi 15 let jsem působil v Trávníčkově kvartetu a potom jsem nastoupil na místo prof. Sýkory do Janáčkova kvarteta.“

Graffovo kvarteto

Graffovo kvarteto vzniklo v roce 1997 na brněnské konzervatoři, jeho členové Štěpán Graffe, Lukáš Bednařík, Lukáš Cybulský a Jaroslav Havel dnes studují na Hudební fakultě JAMU a těší se velkému počtu úspěchů a ocenění.

Naše otázka byla tentokrát jinak položena. Ptali jsme se „*Co očekáváte od studia na JAMU?*“ – a za celé kvarteto odpověděl Lukáš Bednařík: „Naše kvarteto vzniklo na brněnské konzervatoři ve třídě Miloše Vacka, nynějšího primária Janáčkova kvarteta. Pod jeho vedením jsme dosáhli prv-

ních úspěchů, stal se vlastně jakýmsi naším duchovním otcem. Rádi na tu dobu vzpomínáme. Na JAMU nyní pokračujeme pod vedením prof. Bohumila Smejkal, a přestože jsme zde teprve krátce, dostali jsme příležitost rozšířit si obzory účastí na Mezinárodních kvartetních kurzech v rakouském Reichenau, za což jsme velice vděční. Rádi bychom takových skvělých příležitostí, které nám škola poskytuje, využili co nejvíce, abychom tak mohli její jméno co nejlépe prezentovat v duchu janáčkovského hledání nových směrů a snahy o uměleckou poctivost.“

(*Tereza Tichá*)

Nostalgia Quartet

Členové „Nostalgia Quartet“ mají již od svého založení kvarteta v roce 1991 image jazzmanů, které jen tak někdo nevyvede z rovnováhy. Jan Beránek – I. housle, Jakub Výborný – II. housle, Emil Machain – viola a Radan Vach – violoncello jednoduše ví, že působení v orchestru jim neposkytne možnost vybočit z řady a prostřednictvím improvizace a vlastní invence zabrousit tam, kde jsou sami sobě pánem. Tato příležitost, jako protipól k povinnostem ve filharmonii, kde jsou v současné době všichni kromě primária zaměstnaní, se jim naskytla a oni se cítí jako ryba ve vodě. Od klasiky k renesanci – tak by se dal označit jejich repertoár, který tvoří jak standardní skladby světoznámých jazzmanů, tak progresivní kompozice z nabídky moderního jazzu.

Violistu Emila Machaina jsem zastihla v pauze mezi zkouškami filharmonie, právě v momentě, kdy si od výdejního pultu místní kantýny přinášel nějaký chlebiček, zřejmě snídani. Na otázku, co se mu vybaví, když se řekne JAMU, bez delšího přemýšlení konstatoval, že poté, co vysloveně přetřpěl předmět, v němž neexistovala polemika a vše mělo jednoznačné vysvětlení – ano, uhodli jste, myslel tím hodiny politiky – ho mrzí, že osudový rok 1989 přišel až po tom, co absolvoval. Sice už dnes nedokáže aplikovat „politickou ekonomii“ na hru na violu, při dnešní rozpolcenosti a názorové pluralitě by to bylo stejně jen jakýmsi tápáním ve tmě, ale zato může klidně spát.

Jan Beránek má v paměti omšelý interiér budovy s nakloněným schodištěm a vrzajícími dveřmi do učeben, za nimiž pilně vytvářel zápisky z kvalitních přednášek dr. Jana Trojana v dějinách hudby a poslouchal poutavé vyprávění prof. Václava Zykunda, který jim místo politiky neohroženě přibližoval vývoj výtvarného umění. Rád měl rovněž tělocvik, zejména pak turistické výlety, které ho dovedly až na Gerlachovský štít. Pedagog hlavního oboru, dnes profesor na AMU v Praze Antonín Moravec, nebyl zatížený konvencemi, takže mu ani nevadilo, že si mladý houslista zvolil k nastudování skladby poněkud odlišné, než jeho spolužáci. A tak mohli posluchači JAMU snad poprvé v historii školy vyslechnout koncerty Igora Stravinského nebo Paula Hindemitha, místo téměř obligátního koncertu Antonína Dvořáka, či Janáčkovy sonáty. Na mou poslední otázku, zda by chtěl prožít svá studentská léta na JAMU ještě jednou, zareagoval: „Klidně i dvakrát, akorát si nejsem jistý, zda bych studoval pilněji.“

Donna Quartet

Již z názvu souboru „Donna Quartet“ vyplývá, že jde o dámy, a to dámy velmi sympatické, které si do zkoušek přícházejí spontánně zamuzicírovat, odreagovat se, ale i popovídat o tom, co je hlavně spojuje, a tím jsou jejich děti. Spolu hrají od roku 1997. Po odchodu violoncellistky Evy Pastorové do zahraničí působí v novém obsazení: Dana Suková – I. housle, Lenka Zichová – II. housle, Ga-

briela Jiráková – viola, Iveta Vacková – violoncello. Jejich repertoár je velmi různorodý. Hlavním cílem je však navodit příjemné chvíle posluchačům a současně hrát to, co je baví. Co k půvabným ženám neodmyslitelně patří, jsou pěkné šaty; v jejich případě je to kostýmový oděv, inspirovaný módou třicátých let.

Na svá studentská léta na JAMU vzpomínají dnes obě houslistky velmi rády. Tehdy existovala pouze jedna budova pro studenty hudebních i divadelních oborů, společně s herci tedy trávili jak obávané hodiny politiky, tak večery v suterénním klubu, kde se dokázali svérázným způsobem bavit. Podstatně menší počet absolventů, než jak je tomu dnes, přispíval k vytvoření těsnějších vztahů mezi studenty. Společně navštěvovali koncerty, divadlo; měli též možnost shlédnout spoustu kvalitních filmů, které byly promítány zdarma přímo ve škole. S velkou vděčností vypráví Dana Suková o vlídném přístupu prof. Adolfa Sýkory, který jí pomáhal, vždy s rozvahou a klidem jemu vlastním, zdolávat nástrahy komorní hry. K tomuto tvrzení se přidává i sekundistka Lenka Zichová, která hodnotí pedagogické působení původního seskupení hráčů Janáčkovy kvarteta jako zlatou éru smyčcové katedry HF.

(Pavla Cápíková)

Friends Quartet

Při Hudební fakultě Janáčkovy akademie múzických umění působí již delší dobu smyčcové kvarteto FRIENDS QUARTET, složené ze současných studentů této fa-

kulty: Renata Staňková – I. housle (prof. Adolf Sýkora), Michal Mrkvica – II. housle (doc. František Novotný), Eva Bubleová – viola (doc. Ladislav Kyselák), Miloš Brtník – violoncello (odb. as. Miroslav Zicha).

„Naše kvarteto vzniklo během povinného účinkování v Komorní opeře – školním projektu, který několikrát ročně uvádí opery na scéně divadla Barka. Po premiéře hry Albert Hering, která se konala v březnu 1999, jsme se domluvili a začali zkoušet,“ informovala Eva Bubleová. „Do dnešního dne máme za sebou koncerty v Praze, Brně, Kroměříži, Českých Budějovicích, Jihlavě, Kopřivnici a také natáčení v Boskovicích.“

Friends Quartet však koncertovali nejen u nás, ale i v zahraničí, když v rámci výměnného studentského programu Sokrates absolvovali řadu vystoupení v Amsterdamu, Utrechtu, poté také v Praze a v Brně. Letošní léto jim škola poskytla stipendium na letní mistrovské kurzy komorní hudby v Reichenau an der Rax. V repertoáru tohoto kvarteta lze najít díla známých skladatelů, jako je například J. Suk, B. Martinů, J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Mendelssohn – Bartholdy, D. D. Šostakovič aj.

„V současnosti studujeme u doc. Ladislava Kyseláka, s nímž se připravujeme na koncerty v Bratislavě a v Brně. Momentálně se také věnujeme přípravě na interpretační soutěž Nadace Bohuslava Martinů, která je od roku 1996 součástí každoročního Festivalu Bohuslava Martinů,“ dodává Eva Bubleová.

(Šarlota Doubková)

— Wallingerovo kvarteto —

— Donna Quartet —

Komorní hra na JAMU

Ve 20. století začalo vítězné tažení komorní hudby do velkých sálů. Musica da camera se tak zpronevěřila svému názvu a možná i původnímu poslání, ale vyháněna mechanickou hudbou z domácností vystavuje dnes svoji krásu prostoty v koncertních sálech celého světa. Jak je to možné!

Skladatel písčící takovou hudbu se zříká bohatství nástrojové škály symfonického orchestru, volí malý soubor často sourodých nástrojů, který musí posluchače zaujmout jen maximální exploatací svých skromných výrazových prostředků. A přesto praxe ukázala, že právě tato forma je vhodná pro ta nejpůsobivější a nejintimnější sdělení. Zvuková askeze vyvolává potřebu rozšíření nástrojové techniky o způsoby, jimiž lze vyjádřit valéry a finesy v koncertantní hudbě takřka neslychané.

Soubořová hra je vrcholnou podobou komorní hry. Není v ní místo pro dirigenta, usiluje o demokratické partnerství. Zásada „více hlav, více myšlenek“ je tu vždycky v různé míře přítomná, ale neprojevuje se vždycky kladně. Scelit několik rozdílných myšlenek v jeden názor dá už dost práce, ale to je v souboru teprve půl cesty. Musí se najít společná řeč, způsob interpretace, který vyhovuje – aspoň relativně – všem jednotlivcům. A aby se společný záměr prosadil při samotné produkci, je třeba její průběh řídit a kontrolovat. To se děje pomocí non-verbální komunikace – vžitých gest, jež umožňují udělat ze hry živý proces, ve kterém je možno průběžně reagovat na inspirativní momenty.

Moje stručná charakteristika komorní hudby měla upozornit na specifické požadavky tohoto žánru, jež z něho dělají oblast, v níž se nedaří všem stejně. Rozdělování umělců na kategorie sólistů a komorních hráčů není příliš výstižné, ale je zřejmé, že existuje ur-

čitá predestinace talentu pro úspěšnější seberealizaci v tom či onom směru.

Vztah studentů ke komorní hudbě bývá rovněž motivován tím, jak koresponduje jejich talent s nároky této interpretační oblasti. Zatímco někteří k ní vzplanou vášnivou náklonností, jiní jen doutnají v rámci školních povinností.

Iniciovat zápal pro komorní hudbu je úkolem pedagogů na všech stupních hudebních škol. Na HF JAMU přicházejí mnozí se značnou zkušeností v tomto směru, jiní bez jiskry zájmu. Spontánně vzniklé komorní soubory dosahují pozoruhodných výsledků, neaktivní jedinci bývají direktivně zařazeni do nahodilých seskupení, kde si jen odehrají povinné penzum.

Je škoda nevyužít příznivé atmosféry pro komorní hudbu, jež na katedře strunných nástrojů tradičně trvá. Kádr jejích pedagogů byl a stále je sestaven takřka výhradně ze členů významných komorních souborů – Moravského kvarteta, Janáčkova a nového Moravského kvarteta a klavírních trií.

Moje osobní zkušenost s komorní hudbou na JAMU byla poněkud mimořádná. V prvním roce studia jsem sice byl primářiím jednoho ze školních kvartet, ale už ve druhém ročníku jsem se stal členem Janáčkova kvarteta a byl jsem zproštěn povinnosti komorní hudby na JAMU.

V Janáčkově kvartetu jsem sice nezažil první etapu souboru, kdy byl veden Vášou Černým (violoncellistou Moravského kvarteta), ale mám v paměti konzultace, k nimž jsme občas zvali primária Moravského kvarteta prof. Františka Kudláčka už v době, kdy jsme byli renomovaným souborem. Zasvěcený pohled zvenčí bývá někdy pro soubor papském, který osvíti hřebíček, na jehož hlavičku je třeba uhodit a prof. Kudláček nám tuto službu ochotně poskytoval. Netýkalo se to jen interpretace Janáčkových kvartetů, kde

měly jeho rady výsostnou cenu autenticity, ale jeho zkušenost a umělecký instinkt nám často naznačily cestu z nejistoty v celém spektru hudebních stylů. Kudláčkův osobní šarm a pedagogický takt nám umožňovaly přijímat jeho rady, aniž by bylo dotčeno naše umělecké sebevědomí. Svoje návody k řešení neprezentoval jako objektivně platné, ale jako osobité mínění, jež nám nabízí k úvaze. Nenápadně nabízel řešení, pokud je sám znal. Prohlásil-li ovšem o něčem, že „je to sakramentský“, tak naznačil, že se jedná o problém, jehož řešení vyžaduje další píli, čas zrání a trochu boží pomoci. Byl to velký pedagog. Znal tajemství rozdmýchávání úsilí o interpretační pravdu zejména proto, že sám stále hořel.

Zakladatelská generace vychovala komorní soubory, jejichž členové se později stali na téže škole pedagogy. Pod jejich patronací vznikaly a pracovaly další soubory – zejména kvarteta – Kvarteto města Brna, Kynclovo, Trávníčkovo, Kubínovo, Wallingerovo a Vereor. Všechny tyto soubory dosáhly významných úspěchů na koncertech a soutěžích doma i v zahraničí. V současné době dominují komorní hudbě smyčců na HF JAMU kvarteta Graffovo a Friends Q.

Desítky jiných souborů, kterým se nepodařilo přesáhnout rámec školních povinností, prokázaly často obdivuhodnou schopnost dostát požadavkům úspěšné interpretace, ale osud je rozptýlil, potrhál předivo uměleckých interakcí, ale snad jim nevzal chuť začít jinde znovu. Jen málokomu je dopřáno těšit se kouzlem komorní hudby celý život. Nechť je nám přáno naučit studenty těšit se tímto kouzlem aspoň v době, kdy je to učebním plánem přímo nařízeno.

Adolf Sýkora

Studenti Výchovné dramatiky Neslyšících hráli ve Švédsku

Ve dnech 9.–12. srpna 2001 se konal EUROPEAN SIGN LANGUAGE THEATRE FESTIVAL ve švédském městečku Önnestad. Aktivními účastníky festivalu byly skupiny ze Švédska, Ukrajiny, Rumunska, Norska a České republiky, dále dvojice z Ruska a Rakouska. Pozorovateli byli i Neslyšící z Holandska a Bosny a Hercegoviny.

Proč právě v Önnestadu, jsme pochopili až na místě. Zde na FOLK HIGH SCHOOL se studuje tlumočnictví do znakového jazyka. Studenti tohoto oboru se aktivně podíleli na přípravě a na organizaci celého festivalu.

Komplex budov v příjemném přírodním prostředí poskytl dobré zázemí pro ubytování všech zúčastněných. Sály pro přednášky se proměnily na místa setkávání a především se staly prostorem pro „workshopy“. (Každý den probíhaly čtyři současně, ty naše patřily k nejnavštěvovanějším.) Malý divadelní sál byl využit pro některá představení a přednášky. K dispozici bylo i další komorní divadlo, které se v nočních hodinách proměnilo v taneční parket.

Tento mimořádný festival s vynikající organizací a bohatým programem se ve Švédsku koná jednou za čtyři roky. Švédsko má své profesionální divadlo Neslyšících – TYST TEATER (Ti-

ché divadlo), které vzniklo již v roce 1970 a od roku 1977 je součástí Švédského národního divadla RIKSTEATERN. Tento soubor hrál na festivalu v Önnestadu komorní hru pro dva herce „Ruth a Raynar“ a pak překrásnou inscenaci na motivy La Fontainových bajek odehráli v Městském divadle nedalekého Kristianstadu. V této pěkné secesní budově divadla jsme hráli také my – inscenaci ODYSSEA. Hra byla velmi dobře přijata, stejně tak i všechny ostatní aktivity studentů VDN – DIFA JAMU byly hodnoceny kladně.

Byli jsme nejzaměstnanějšími účastníky festivalu: 3x jsme prezentovali náš „workshop“, v Městském divadle v Kristianstadu jsme hráli večerní představení „ODYSSEA“ a v odpoledních hodinách v Önnestadu představení pro děti „PTÁK VE VZDUCHU, RYBA VE VODĚ“. A protože odpadlo představení Rumunů, kteří měli problémy s příjezdem, naši studenti pohotově nabídli náhradu a tak pozorné publikum shlédlo noční představení inscenace „PROSTOR DUŠE“.

Bylo to radostné zjištění, že na tak výběrovém festivalu v zemi, která má dlouholeté zkušenosti a vynikající výsledky v oblasti kultury a vzdělávání Neslyšících se studenti Výchovné dramatiky Neslyšících DIFA JAMU Brno

prezentovali tak, že byli přijímáni s respektem. Jejich vystoupení na tomto festivalu bylo dobrou vizitkou práce DIFA JAMU, v širším kontextu lze chápat účast na tomto festivalu jako prezentaci kulturní úrovně Neslyšících v České republice.

Zoja Mikotová

Inscenace „ODYSSEA“ byla rovněž hrána na těchto festivalech:

- Mezinárodní festival SETKÁNÍ – STRETNUTIE 11. 5. 2001 ve Zlíně
- Mezinárodní festival THEATRE EUROPEAN REGIONS v Hradci Králové 28. 6. 2001
- DIVADELNÍ LUHAČOVICE 27. 8. 2001
- KAŠPARŮV KOLÍNSKÝ MEMORIÁL (mezinárodní festival nonverbálního divadla) 15. 9. 2001

Inscenace „PTÁK VE VZDUCHU, RYBA VE VODĚ“ byla hrána na těchto festivalech:

- MATEŘINKA 01 – Liberec (Mezinárodní festival loutkových divadel s inscenacemi pro děti předškolního věku) 26. 6. 2001
- Prehliadka alternatívnych a bábkových divadiel pre deti s medzinárodnou účasťou – Bratislava 2. 9. 2001

50. SEZÓNA STUDIA MARTA Dramaturgický plán 2001/2002

Zdeněk Kaloč / Mejdan na písku
režie Zdeněk Kaloč

Křídla slávy
režie Radek Baláš

Ludwig Tieck / Kocour v botách
režie Tomáš Svoboda

Fragmenty Puškina
režie Martin Čičvák

Jules Garner / Černí býci
režie Petr Štindl

Mircea Eliade / Slečna Kristýna
režie Jan Šprincl

Eugène Ionesco / Král umírá
režie Jakub Maceček

Muzikálový koncert

— Kateřina Vainarová v titulní roli české premiéry hry německého romantika Ludwiga Tiecka (1773–1853) *Kocour v botách* (režie Tomáš Svoboda)

I Marta má své Dny...

Začátkem září se děly věci: studenti scénografie a jevištní technologie se zmocnili studia Marta!

Proběhl kurz „Jevištní technologie v EU“ se zahraničním lektorem panem Fritsem van den Haspelem (Holandsko). Zmíněný kurz „jevištní technologie v EU“ byl nejen objevným vhledem do organizační a technologické praxe v Holandsku a EU a do způsobů výuky tohoto oboru na Amsterdamské univerzitě, ale také přípravou jednotlivých částí projektu. Technologové se podíleli na projektu jednoho ze svých kolegů a také na projektech studentů scénografie. Souběžně s tím připravovali studenti scénografie premiéru již tradičních „Dnů scénografie“, které jsou od letošního roku rozšířeny o jevištní technologii. Vznikl tím nový projekt pod názvem „Dny scénografie a jevištní technologie 2001“.

Prezentace projektu proběhla 8. a 9. 9. vždy v 19,30. Po zkušenostech

z minulých let jsme vytvořili hlediště pro sto diváků a byli jsme velmi potěšeni, že bylo po oba večery naplněno. Program byl sestaven ze tří samostatných částí:

První část – instalace, performance a výstava fotografií, rozestě po celé ploše Marty, si mohli diváci volně prohlédnout po otevření sálu. Divákům pak byly předvedeny performance „UFO hypnóza“ a „Co hledáš Adame II“.

Druhou část tvořily dva samostatné projekty pohybového divadla, „Planeta koček“; zajímavé pohybové představení o fantaskním propojení světa koček a lidí, a „Představy“; sympatické pohybové představení podkreslené příjemnou pařížskou hudbou.

Třetí část – scénický projekt Argos 5 rozezněl Martu vesmírnými zvuky, výbuchy fází a raket, umělým hlasem řídicího počítače a ukázal, kudy by se využití techniky a technologie nemělo ubírat. Lidé, napojení díky implantátům v mozcích na centrální řídicí počítač, ztratili nejen schopnost mluvit, ale i lidskost. Na takto rozvinutou techniku a technologii narazila

— Z kurzu tělového designu pro studenty scénografie (na snímku studie k zadání „Kůže toho druhého“)

posádka kosmické lodi, vracející se po stu letech domů na Zemi. Na projektu spolupracovali studenti jevištní technologie, technici Marty, studentky ateliéru dramatiky neslyšících i lektor kurzu „Jevištní technologie v EU“ pan Frits van den Haspel.

Jan Kolegar

Inaugurace varhan

V podvečer 9. října byly na Hudební fakultě JAMU inaugurovány nové varhany německé firmy Fischer und Krämer. Na slavnostním koncertě vystoupila děkanka fakulty doc. Kamila Klugarová, která o nástroji řekla: „Koncem roku 2000 byla uzavřena definitivní smlouva, podle níž měl být nástroj postaven během prázdnin letošního roku. Ovšem firma měla varhany připraveny už v dubnu! Kvůli provozu školy jsem však usmlouvala termín až na konec května. Kolaudace pak probíhala okolo 20. července.“ Jak vznikla myšlenka postavit varhany v bývalé tělocvičně? „Bylo jasné, že varhany musí stát v budově Hudební fakulty JAMU, ale určitě ne v aule, tedy v koncertním sále – studenti by se k nim pak těžko dostávali. Další možnost byla v suterénním prostoru, který však ještě není upraven. Je větší než bývalá tělocvična, ale bude ho potřebovat celá fakulta, nikoli pouze jeden obor. Varhany tedy stojí sice v menší místnosti, než jakou by vyžadovaly, ale za to plně slouží svému účelu.“ U takového nástroje jsou důležité zvukové požadavky. „Původní zadání bylo jednoduché:

třicet rejstříků na třech manuálech. Takto velký nástroj už totiž plně dostačuje pedagogickým i koncertním potřebám. Nejlepší návrh dispozice podala firma Fischer und Krämer a po dohodě došlo jen k několika malým změnám.“ Doc. Klugarová nejenže hrála na nové varhany na inauguračním koncertě, ale důvěrně je zná také z výuky, proto je obeznána s jejich klady, popř. záporů. „Varhany budou – jak se říká – sedat, což bude trvat rok i dva. Teď bedlivě hlídáme hlavně vlhkost místnosti. Momentálně je enormně vysoká – 72 procent, ale až začne

klesat, může to vyvolat jisté problémy. Dojde také k deregulaci nejen manuálů, ale i tónů. O těchto věcech však všichni víme. Takže jsme domluveni s firmou, že příští léto udělá první velkou opravu. O jiných záporoch opravdu nevím. Např. kornet se nám zdál ze začátku poněkud intonačně silnější, ale v kombinaci s jinými rejstříky zněl naprosto vyrovnaně. Sama jsem zamilovaná do Principálu 8, který tvoří základ pro ostatní rejstříky a zároveň se dá použít sólově. Našimi firmami bývá stavěn tlustě, nekultivovaně.“ Nově postavený nástroj má pro školu velký význam. „Jde o to, aby studenti mohli ověřovat zvukové možnosti v praxi. Dříve to šlo jen krátce před koncertem v Besedním domě a v kostele sv. Augustina, kde je hodně zájemců. Naše nové varhany musí projít „batolecím věkem“, kdy se vše vyreguluje. Tento nástroj je svými třiceti rejstříky stavěn tak, aby se na něm více či méně se cítila hrát veškerá literatura.“ Veřejnosti se představí varhany před vánočními na řadě nedělních matíně. Na tom prvním vystoupila právě Kamila Klugarová.

Jana Slimáčková

Kontrabasové kurzy

Pod názvem III. setkání České společnosti kontrabasistů se ve dnech 26. – 30. 9. 2001 na HF JAMU uskutečnil již třetí ročník kontrabasových kurzů, pořádaných katedrou strunných nástrojů JAMU ve spolupráci s Českou společností kontrabasistů. Pedagogické vedení kurzů bylo svěřeno předním českým a zahraničním pedagogům a sólistům. Byli to Mette Hanskov – sólokontrabasistka orchestru Královské opery v Kodani a profesorka Vysoké hudební školy v Odense (Dánsko), Miloslav Gajdoš – profesor Konzervatoře v Kroměříži, Pavel Horák – člen Státní filharmonie Brno, Jiří Valenta – člen České filharmonie a profesor pražské konzervatoře, Martin Šranko – člen SFB a profesor brněnské konzervatoře a Miloslav Jelínek – odborný asistent JAMU a sólokontrabasista SFB, který byl zároveň pověřen organizačním vedením kurzů.

Setkání se zúčastnilo 55 kontrabasistů z Dánska, Japonska, Německa, Slovenska a České republiky, z toho 30 studentů jako aktivní účastníci kurzů. Samozřejmě byla účast všech posluchačů z kontrabasové třídy JAMU. Program kurzů byl bohatý a čas jim vyměřený byl využit vskutku beze zbytku. V pěti dnech absolvovali účastníci interpretační kurzy zaměřené na sólovou a komorní hru a na studium orchestrálních partů, dále mezinárodní interpretační soutěž, čtyři celovečerní koncerty a jedno dopolední matiné.

Na zahajovacím koncertě 26. září vystoupili v celovečerním recitálu pedagogové JAMU Miloslav Jelínek spolu se svou manželkou Marcelou Jelínkovou (cembalo, klavír) v pořadu s názvem Kontrabas v hudbě čtyř století. Na koncertě zazněly skladby H. Ecclese, Jiřího Matyse, J. M. Spengera, Ladislava Kupkoviče (Německo), G. Bottesiniho a S. Rachmaninova. Spoluúčinkujícími byli Š. Brychová – mezzosoprán a posluchač JAMU J. Staněk – kontrabas.

Ve čtvrtek 27. září po celodenním vyučování následoval druhý koncertní večer, na němž se představila Mette

Hanskov s programem zaměřeným na tvorbu 20. století ve skladbách A. Kopela, T. Osborna, P. Vallse.

Druhá polovina večera, na níž se brněnskému publiku představil Miloslav Gajdoš, byla dramaturgicky zaměřena na díla kontrabasistů – skladatelů. (G. Láska, M. Dauthage, A. Míšek a další). Sólisté odměnili publikum na závěr svých vystoupení několika přídávky. Sólisty doprovázela pianistka Marcela Jelínková.

Na pátečním koncertním večeru (28. 9.) vystoupili Martin Šranko s klasickým koncertním programem a přednesl díla: J. M. Spengera a G. Bottesiniho. Obě skladby zazněly za klavírního doprovodu Šrankovy životní partnerky Jarmily Šrankové. Ve druhé části večera se představil nadějný kontrabasista, loňský absolvent JAMU Miloslav Raisigl se dvěma premiérami svých vlastních skladeb: Thorshammer – pro kontrabas sólo a Sedm barev spektra pro kontrabas a klavír – (klavírní spolupráce Renata Hirosová).

S napětím byl očekáván průběh čtvrtého dne setkání – sobota 29. 9. Na programu byla mezinárodní interpretační soutěž, které se zúčastnilo 16 interpretů. V porotě zasedli již výše zmínění sólisté a pedagogové, jejichž řady rozšířil pan Jaroslav Červenka, emeritní člen orchestru Českého rozhlasu. Soutěž proběhla dvoukolově. Do finále postoupili P. Harnoš – Konzervatoř v Kroměříži, J. Staněk – JAMU, J. B. Hamadou – Vysoká hudební škola v Odense (Dánsko), J. Kukan – Konzervatoř v Praze, V. Mareček – Konzervatoř v Brně a J. Šícha – JAMU. O konečném pořadí rozhodla odborná porota

takto: III. cena P. Harnoš, II. cena J. Staněk, I. cena J. B. Hamadou. Na večerním koncertě laureátů přednesli vítězové skladby F. A. Hoffmeistera – Koncert č. 3 (P. Harnoš), G. Bottesiniho – Norma (J. Staněk) a S. Kusevického – Koncert fis moll (J. B. Hamadou).

Druhá polovina koncertu byla zaměřena na komorní kontrabasovou tvorbu. Publikum tak mělo možnost vyslechnout mimo jiné Kvartet J. Laubera (Brněnské kontrabasové kvarteto – M. Jelínek, M. Šranko, J. Staněk, J. Gardoň) nebo kontrabasový oktet Blue Sunday od T. Osborna v podání kontrabasové skupiny Státní filharmonie Brno. Vrcholem večera byla česká premiéra skladby Miloslava Gajdoše – Sextdecimet pro 16 kontrabasů. Zaplněný koncertní sál JAMU si vynutil zopakování téměř poloviny úspěšně provedené skladby.

Nedělní dopoledne bylo věnováno vystoupení aktivních účastníků kurzů, kteří se představili nejen v různých komorních uskupeních, ale rovněž jako sólisté ve skladbách studovaných v průběhu kurzů. Po koncertě bylo setkání kontrabasistů ukončeno.

Velkým přínosem tohoto setkání byla kromě rekordního počtu účastníků specifická dramaturgická náplň koncertu každého z vystupujících sólistů, aktivní účast zúčastněných studentů na soutěži, která přispěla k vysoké interpretační úrovni kurzů a v neposlední řadě uvedení mnoha novinek kontrabasové literatury – na koncertech zazněla jedna světová a 7 českých premiér!

IV. ročník setkání je plánován opět na konec září roku 2002.

Miloslav Jelínek

Nedílnou součástí zahraničních aktivit Janáčkovy akademie múzických umění je aktivní zapojení do programu Socrates/Erasmus, kterého se účastní od roku 1998. Tento program je financován Evropskou komisí a byl vytvořen se záměrem podpořit vzájemné vztahy a spolupráci vysokých škol v rámci evropského prostoru (země Evropské unie a země přidružené), zkvalitnit jazykovou výuku, informovat o vzdělávacích systémech v různých zemích a dát vzdělání evropský rozměr. Roku 2000 vstoupil program do druhé fáze Socrates II; ta má být ukončena rokem 2006.

Program Erasmus je rozdělen na několik částí. JAMU byla jak v loňském, tak i v letošním roce úspěšná v žádosti o studentské a učitelské mobility (akce 2). Počet vyjíždějících studentů i profesorů se stále mírně zvyšuje, bohužel se však zdaleka nerovná množství přijíždějících studentů. Stále je zájem o naše již dlouholeté partnery, a to školy v Nizozemí (Utrecht, Amsterdam, Enschede, Groningen) a Německu (Trossingen, Výmar, Stuttgart). Také univerzita v Leedsu uvítá naše studenty a učitele.

Využili jsme rovněž granty udělené v rámci akce 1 – získali jsme finanční prostředky na zavedení Evropského kreditního systému a vytvoření informačních balíčků na Hudební fakultě (Divadelní fakulta využila podpory EU v akademickém roce 1999/2000). V rámci vývoje učebních osnov vyvinula Divadelní fakulta učební pomůcky pro výuku IT (manuál pro výuku Star Office a zpracování přednášek pro distance learning).

V tomto akademickém roce se naposledy uskutečnila aktivita Free-movers. Studenti mohou studovat na univerzitě, která má možnost účastnit se programu Erasmus a nemá s JAMU uzavřenou bilaterální dohodu.

Stále však plně nevyužíváme všech možností, které program vysokým školám v České republice nabízí. Podrobnější informace o projektech mezinárodní spolupráce poskytnou zahraniční oddělení na fakultách a rektorátu.

Eva Kaniová

fejeton...

Dveře budoucnosti otevřené

„Petro, jdes na tu JAMU? Ja uz jsem tady, tak az tu budeš, prozvon me.“ SMS zpráva mi přišla právě ve chvíli, kdy vystupuji z tramvaje. Zbývá mi pár kroků na Mozartovu ulici k Janáčkově akademii múzických umění, respektive její Divadelní fakultě, kde je dnes Den otevřených dveří. Před budovou jsou hloučky mladých lidí, méně či více nápadných, a mezi nimi několik rodičů potenciálních budoucích studentů. Vcházím dovnitř a na schodech mě vítá usměvavá dívka, nabízející leták s informacemi týkajícími se podávání přihlášky, a dále se od ní dozvídám, do jaké místnosti mám směřovat na zahájení. Zkusím ještě, zda dnešní „otevřené dveře“ platí i pro místní bar – nikoliv, takže postupuji a hledám Toma, pisatele vzkazu. Sedí na židli u nástěnek a zároveň s pozdravem mě informuje, že ještě nejsme kompletní. V tu chvíli se za nejbližším sloupem vynoří známá, usměvavá tvář Arnošta Goldflama, patrně vyhlížející další účastníky, a mě napadá cosi o popularitě, snoubící se s tímto prostředím. Myslí dnešní adepti studia i na ni? Ale to už dorazila i očekávaná Sandra a tak pokračujeme s davem do vyšších pater, kde mě hned v tom prvním zaujme prodejní výstavka knih z Edičního střediska JAMU. Jsou zde

autorské publikace zdejších vyučujících i dalších osobností divadelního světa. Se zájmem v nich listuji a dostávám se do proudu směřujícího k oficiálnímu zahájení. V učebně odhaduji přibližně tři stovky zájemců, většinou dívek, sedících na zemi či postávajících podél oken, a když se mi podaří najít místo vzadu na žínence za mými společníky, sleduji okolní tváře. Vyjadřují místy napětí, jinde klid, zvědavost či přezíravost. Pozornost všech se soustředí do čela sálu, ke skupince profesorů, kde se očekává zahájení. Ujímá se jej tajemnice fakulty, mluví jasně a s přehledem, řekne vše podstatné, co se týká organizace studia. Jako další promluví pan děkan, jeho řeč je více osobní, dotýká se důvodů, kvůli kterým tito mladí lidé přišli. Hovoří o talentu, práci a píli, o herectví, tradici školy, o umění vůbec. Poté se dostáváme k prezentaci jednotlivých ateliérů a jejich vedoucích. Podle zájmu se návštěvníci rozejdou do určených učeben, kde se jim věnují profesori, kteří budou úspěšné adepty provázet celou dobou studia. Největší zájem je o herectví, dalšími ateliéry jsou muzikálové herectví, dramatická výchova, činoherní režie, divadelní dramaturgie, scénografie, divadelní manažerství a jevištní technologie. Odcházím na

informační stanoviště studijního oddělení podělit se o své dojmy. Za stolkem, u kterého se zájemci mohou dozvědět více o zmiňovaném Divadelním semináři, získat přihlášky ke studiu či brožurku Studijních plánů DIFA, najdu příjemné zástupkyně „studijního“ a jejich pomocníka, blondatého kluka s čupřinou. Dozvídám se další detaily, například odhady celkového počtu uchazečů, které budou ještě vyšší, než je dnešní návštěvnost, a pozoruji zájemce o vícero ateliérů, kteří přebíhají z místnosti do místnosti. Když se asi po hodině rozchází i nejnavštěvovanější ateliér herectví, škola se pomalu vyprazdňuje. Rozloučím se se svými kolegyněmi a vydávám se napříč Brnem na oběd. Cestou ještě potkávám skupinky debatujících návštěvníků, poslední z nich, kterou tvoří moji ranní společníci, mívám u kostela sv. Tomáška, když zkouší „otevřené dveře“ v blízké kavárně. Čekám na tramvajovém ostrůvku a přemítám o tom, že se třeba za pár let s některým z nich setkám na prknech brněnských divadel. Komu z nich se ale v sobotu 20. října roku 2001 na Divadelní fakultě JAMU skutečně otevřely dveře budoucnosti, to ukáže už příští jaro.

Petra Měšťanová

Vzpomínka na profesora Františka Michálka

18. prosince t.r. je to padesát let, kdy náhle zemřel jeden ze zakladatelů Janáčkovy akademie múzických umění, František Michálek. Byl zcela mimořádnou uměleckou osobností a bytostí přímo renesanční. Považuji za své životní štěstí, že jsem u tohoto umělce mohla studovat na brněnské konzervatoři,

i na JAMU. Michálek byl nejen vynikajícím varhaníkem, ale i pianistou (nezapomenu na jeho přednes Sukova cyklu Životem a snem nebo Novákova Pana), sbormistrem, dirigentem i skladatelem. Jeho všestranné hudební nadání jej přivedlo ke studiu hned tří oborů na pražské Mistrovské škole: varhan u Josefa Kličky, kompozice u Vítězslava Nováka a klavíru u Adolfa Mikeše. Prvním Michálkovým působištěm byly Pardubice, kde byl zakladatelem a dlouholetým sbormistrem vynikajícího smíšeného sboru Suk. V roce 1935 byl jmenován profesorem brněnské konzervatoře a Brnu zůstal věrný až do své smrti. Zemřel ve věku pouhých 56 let.

Michálek byl jednou z nejvýraznějších osobností prvního pedagogického sboru naší vysoké umělecké školy. Jeho interpretační umění bylo strhující a jedinečné. V jeho hře se pojil cit pro nejjemnější výrazové odstíny s velkolepou výstavbou celku. Měl vytříbený

cit pro artikulaci a přirozenou a nenásilnou agogiku. V tom vysloveně přešel svou dobu, především v tlumočení varhanního díla J. S. Bacha, které bylo v jeho době ještě poznamenáno romantickým přístupem interpretace. Byl rovněž vynikajícím improvizátorem. Ale vzpomínáme na něho především jako na nezapomenutelného učitele. Byl nesmírně náročný a přísný, měl však vysoce lidský přístup ke svým žákům. Poznala jsem to nejvíce v době, kdy byli moji rodiče zatčeni gestapem a odvezeni do koncentračních táborů. Moje první cesta vedla tehdy k Michálkům, kteří se pak o mě starali jako o vlastní dceru.

Lze bez nadsázky říci, že můžeme Michálka považovat za zakladatelskou osobnost moderní české varhanní školy. Každá jeho vyučovací hodina byla cenným darem, na který dodnes vděčně vzpomínáme my všichni, kdož jsme měli tu vzácnou příležitost být jeho žáky.

Alena Veselá

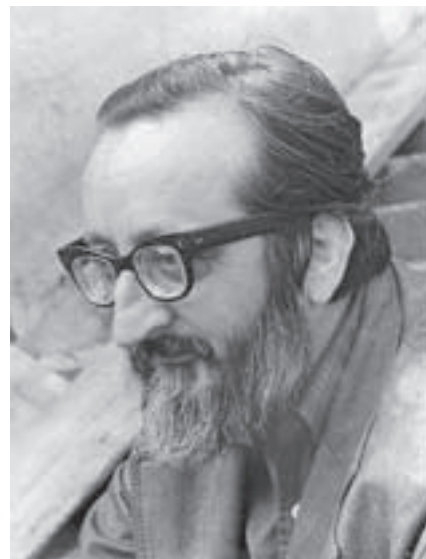
Za Karlem Zmrzlým (1936–2000)

Studenti operní režie i kolegové pedagogové z Hudební fakulty si dodnes nemohou zvyknout na jeho nepřítomnost. Jeho osobitá postava jako by byla stále mezi námi: v tmavě zeleném manšestrovém saku a s hnědým šátkem umně sepnutým zlatým kroužkem u krku, s prošedivělým kultivovaným plnovousem, byl scénograf, výtvarník, pedagog v neposlední řadě nadšený muzikant-amatér Karel Zmrzlý nepřehlédnutelný. Odešel vloni krátce před Vánoci, tiše a nečekaně.

Jeho tvůrčí činnost byla spjata s divadelním prostředím v celé republice, ale s Brnem především. Tady, na střední umělecko-průmyslové škole, získal první odborné vzdělání, jež završil studiem scénografie na pražské DAMU ve třídě legendárního Františka Trösterera. Do Brna se pak opět vrátil po sedmáctiletém působení v divadle v Hradci Králové. Osm let byl činný jako vedoucí výpravy v tehdejší Divadle bratří Mrštíků (dnešním Městském divadle Brno) a na přelomu 80. a 90. let zakotvil ve stejné funkci ve Státním (dnes Národním) divadle v Brně. Současně jako výtvarník scény i kostýmů spolu-

pracoval s divadly v celé republice a vytvořil v nich řadu činoherních, zpěvoherních a operních inscenací. Dominantním rysem jeho tvorby byl smysl pro monumentální jevištní řešení. Často užíval velkých geometrických těles, zasahujících do prostoru scény. K nejvýznamnějším patřily scénografie k inscenacím oper 20. století uváděných tehdejší Státním divadlem v Brně, na nichž spolupracoval v týmu s režisérem Milanem Páskem a dirigentem a dramaturgem Václavem Noskem (Bergova Lulu, Debussyho Pelléas a Mélisanda, Šostakovičův Nos a Ščedrinovy Mrtvé duše). V 80. a 90. letech vykryštovala úzká a vzájemně inspirativní spolupráce K. Zmrzlého s operní režisérkou Alenou Vaňákovou (Janáčkovy opery Osud, Káťa Kabanová, Výlety páně Broučkovy v Brně, či inscenace Dvořákovy Rusalky v Praze).

Od poloviny 90. let Karel Zmrzlý působil též pedagogicky: přednášel obor kostýmního a scénografického výtvarnictví na Hudební fakultě JAMU a pravidelně se spolupodílel na inscenacích Komorní opery JAMU, jimž propůjčil svůj výrazný a osobitý rukopis.

Mimoto se Karel Zmrzlý v posledních letech soustředil na olejomalbu: v jeho ateliéru bylo možno zhlédnout půvabné krajinky i osobitá ztvárnění uměleckého (především divadelního a hudebního) prostředí. Zvláštní zálibu měl ve zvířecích, konkrétně „kočičích“ motivech; z nich měl v plánu sestavit samostatnou výstavu. Škoda, že ji už nestihl realizovat.

Monika Holá

Umělec... Pedagog... Člověk

Profesor Bedřich Havlík měl rád chleba. Obzvláště ten dobrý z Jeřábkovy pekárny na Solniční, který si nosil denně i do menzy. Existuje pořekadlo „kdo se nesrovnává s chlebem, nesrovnává se s lidmi“ a určitě to platí i naopak. Profesora Havlíka měl každý rád a profesor Havlík snad nikdy nikoho nezarmoutil. Pro každého měl úsměv, žert, průpovídku, zkrátka dobré slovo. Snad i proto mu osud přichystal krásnou smrt, bohužel velmi, velmi předčasnou: zemřel 4. července po úspěšném vystoupení na koncertě pedagogů Hudební fakulty JAMU, doslova s violoncellem v rukou.

V našem Občasníku vzpomínal prof. Havlík před rokem na svého pedagoga dr. Karla Krafku, na jehož osobnosti si vysoce cenil „vyrovnanou povahu, porozumění a schopnost vtisknout každému počínu pečeť čehosi jedinečného“. Zřejmě si učitel s žákem byli zvláště blízcí, neboť právě tyto vlastnosti byly charakteristické i pro Bedřicha Havlíka. Po studiu na konzervatoři, kterou absolvoval ve třídě prof. Švandy, přešel Bedřich Havlík na AMU v Praze do třídy K. P. Sádla a Miloše Sádla, a po absolutoriu se vrátil do Brna, kde se stal zástupcem koncertního mistra Státní filharmonie Brno, kde se však především obnovila už na konzervatoři započatá činnost kvartetní: od roku 1963 působil Bedřich Havlík v nově ustaveném Moravském kvartetu (s kolegy Rudolfem Šťastným, Ludvíkem Borýskem a Jiřím Benešem), které zaznamenalo hvězdný start získáním 1. ceny v mezinárodní soutěži v Benátkách a které v následujících desetiletích představovalo soubor, bez něhož nebylo možno si českou hudební scénu prostě představit. Působilo od roku 1969 jako profesionální ansámbl, tzn. věnovalo se výlučně kvartetní hře, a pozvolna se také profilovalo

na soubor interpretující přednostně českou soudobou tvorbu. A ač to zní neuvěřitelně, v Moravském kvartetu působil Bedřich Havlík nepřetržitě; za dva roky by byl mohl oslavit čtyřicetileté jubileum!

Vedle kvartetní hry se uplatňoval Bedřich Havlík také jako vynikající sólista s nádherným sytým tónem a hlubokým vhladem do interpretovaného díla, a přirozeně i jako pedagog. Z jeho violoncellové třídy, ať na brněnské konzervatoři, kde působil do roku 1979, nebo na JAMU, vyšly desítky skvěle připravených absolventů, kteří na něj s láskou vzpomínají. Nelze nezpomenout také jeho obětavé práce ve funkci prodávána Hudební fakulty (1991–97) a prorektora JAMU (1997–2000), člena Umělecké rady HF a Umělecké rady JAMU. Moudrost jeho vždy uvážlivé a zároveň vtipně pronášených názorů v nich bude dlouho chybět.

Jindra Bártová

Kyoto do třetice

Kimi, Miyako, Yumiko, Sayuri, Yoko a dalších téměř třicet půvabných dívek s exotickými jmény, vonících po sakurách, zaplnilo na jaře prostory Hudební fakulty. Pravda, byli mezi nimi i čtyři chlapi, skoro se nedali postřehnout, ale musím je vzít gramaticky v úvahu. Tedy – tito studenti 2. ročníku Kyoto Municipal Senior High School of Music z proslulého bývalého hlavního města japonského císařství přiletěli do Evropy pro nové zkušenosti a inspirace a potvrdili, že HF JAMU v Brně se stává na jejich cestách konstantou. S příslovečnou japonskou pílí a snahou získat co nejvíce poznatků pro umě-

lecký vývoj absolvoval každý z nich nejen svoji lekci sólové hry na nástroje, ale i řadu náslechnů v hodinách svých spolužáků. To vše samozřejmě s nezbytnými mikrofony a kamerami.

Už první večer pobytu v Brně se představili na „maratonkoncertě“ sólisté i komorní soubory ve skladbách často velmi náročných (Händel, Chopin, Liszt, Brahms a mj. ovšem i Dvořák). Hosté připravili kouzelný závěr koncertu: ač instrumentalisté, vystoupili všichni jako pěvecký sbor na pozoruhodné úrovni. V kontrastu k westernové písni chabé invence, jaké zaplavují svět, zaujaly vtipné úpravy tradičních japon-

ských písní – s jejich starým a přitom nadčasovým poselstvím.

Péče se strany zahraničního oddělení HF (paní M. Káňové) byla vynikající a práce pedagogů samozřejmě také. Až do té míry, že ještě před odjezdem hostů na letiště se pedagogové z Kyota zajímali o možnost přijet s další skupinou opět, a to dokonce ještě letos. Můžeme se tedy těšit na další spolupráci s těmito sympatickými lidmi. Po čtvrté – to už je evidentně tradice, že ano?

Tak tedy, milí přátelé z Kyota, na podzim nashledanou! MATA. SAJONARA!

Bohumil Smejkal

DIPLOMOVÉ PRÁCE

NA JAMU

v akademickém roce 2000-2001

DIVADELNÍ FAKULTA

Doktorský studijní program

SRBA, Zbyněk: O touze člověka zpodobnit svého boha. Pašije jako pobožnost, lidová slavnost i divadelní svátek.

Magisterský studijní program

BRETTOVÁ, Jaromíra: Vývoj rozhlasového herectví (1928 – 2001).

BRHELOVÁ, Eva: Moje hledání specifických rysů autorské tvorby s neherci.

BUREŠOVÁ, Jaroslava: K problematice komunikační výchovy na školách.

COUFALOVÁ, Radka: V + W a jak to vlastně bylo.

ČECHOVÁ, Lenka: Obraty v adagiu 6.–8. ročníku.

DOFKOVÁ, Lenka: Jetés ve cvičení na volnosti a v allegro 6. - 8. ročníku.

DRMOLOVÁ, Martina: Prvky tvořivé dramatiky při práci s dětmi s příznaky lehké mozkové dysfunkce.

FEKAR, Vladimír: Čtyři inscenační podoby Maryši. Vztah dramatické předlohy a inscenace.

FORMANOVÁ, Monika: Využití humoru při práci pedagoga dramatické výchovy a vedoucího divadelní inscenace.

HOUDKOVÁ, Markéta: Hledání identity tělesně handicapovaných v období dospívání.

HRUBÁ, Jana: Sókratovský rozhovor v projektu dramatické výchovy.

CHYTILOVÁ, Tereza: Fyzické herectví na HKU Utrecht.

JAKUBCOVÁ, Kateřina: Herectví jako povolání a poslání.

JEŘÁBKOVÁ, Markéta: Cesta k profesionalizaci divadelních aktivit neslyšících v české republice a perspektivy jejich divadla v XXI. století.

JOSEFIOVÁ, Hana: Partnerský vztah a spolupráce v moderním tanci.

JURDA, Pavel: K problematice latentní divadelnosti tzv. „nedivadelních textů“.

KADRNOŽKOVÁ, Andrea: Cvičení na volnosti a allegro 4. ročníku taneční konzervatoře.

KANTOR, Petr: Kulturní systém jako aktivum podnikání Omacurí. Japonský festival jako model aplikace kulturních aktiv v podnikání.

KAŠPAROVÁ, Tereza: Poetická zkratka.

KELAROVÁ, Kateřina: Projekt konzervatoře dramatických umění. Příl.: OZ

KOLEČKÁŘOVÁ, Veronika: Doris Humphrey.

KOLEK, Tomáš: Projekt multikulturního centra Labyrint a Divadla pod Bredou.

KORČÁKOVÁ, Kateřina: Systém dovedností z oblasti dramatické výchovy absolventa SpgŠ.

KRÁSENSKÁ, Eva: Hranice těla.

KUKLA, Petr: Přínos mezinárodního festivalu Setkání/Encounter 2001

KUROPATOVÁ, Lucie: Oz, cesta ke kořenům nejen ve scénografii.

MALÉŘOVÁ, Markéta: Využití metod dramatické výchovy k aktivaci seniorů.

MARTINKOVÁ, Jitka: Topolovské duše v labyrintu času a lásky.

MLYNÁŘOVÁ, Hana: Stylová kategorie tzv. totálního divadla a její vliv na utváření formových a významových kvalit v dramatu a divadle šedesátých a sedmdesátých let 20. stol.

NĚMCOVÁ, Markéta: Evropské kulturní sítě.

PALLESITZ, Alexander: Srovnání severoamerického divadelního managementu s českým.

PLECHÁČKOVÁ, Helena: Tvůrčí individualita.

ROŽTEK, Milan: Tvorba režijní-dramatického konceptu pohybového divadla hraneho mládežou.

ŘIČÁNKOVÁ, Jana: Rozhlasová dramatická tvorba Oldřicha Daňka.

SCHWAB, Radim: Herectví v komedii dell'arte a pokusy o jeho obnovení v současném českém divadle.

SKLENÁŘ, Jan: Tankred Dorst a moje zkušenost s vytvářením postav v jeho dramatickém.

SLEZÁK, Ján: Shakespeare a muzikál (Hamlet).

SUCHÁ, Jana: Klasický tanec – adagio a jeho rozvoj 1.–4. ročníku taneční konzervatoře.

ŠTAMPACHOVÁ, Diana: Klasický tanec – prvky allegra a špičky 6. ročníku taneční konzervatoře.

TALACKOVÁ, Antonie: Herectví jako zaměstnání nebo Herectví jako umělecká tvorba.

VYORAL, Andrej: Velká rotační technika klasického tance.

ZDRÁHAL, Radek: Valašský odzemek.

ŽÁKOVÁ, Zuzana: Divadlo pro děti rovná se pohádka?

Bakalářský studijní program

HEFTY, Michal: Je možné přátelství mezi počujícími a nepočujícími?

JURÁŠOVÁ, Anna: Rytmika sluchově postižených dětí v předškolním věku.

TICHÁ, Ivica: Pohybová výchova so zameraním na náčinie na I. stupni základnej školy pre sluchovo postihnutých.

VAŇUROVÁ, Petra: Možnosti uplatnění metod výchovné dramatiky oblasti vzájemných vztahů mezi sluchově postiženými dětmi.

HUDEBNÍ FAKULTA

Magisterský studijní program

BÍNOVÁ, Jitka: Jaroslav Křička – vokální tvorba se zaměřením na písňový cyklus Severní noci pro nižší hlas.

BRABCOVÁ, Zuzana: Tréma a její vliv na interpretační výkon.

BUREŠ, Vít: Úzkost a tréma v umění.

CALETKOVÁ, Pavla: Josef Beer – první klarinetový virtuos v kontextu evropských hudebních dějin.

ČERMÁK, Marek: Vývoj složení symfonického orchestru a jeho zvuku od poslední třetiny 18. století po současnost.

ČEŠKOVÁ, Marie: Rozvoj hudebnosti dětí předškolního věku.

ČÍŽEK, Jakub: Mezinárodní hudební festival Pražský podzim, činnost společnosti a pořádání festivalu.

DŘEVÍKOVSKÁ, Stanislava: Význam a uplatnění chrámových varhaníků v českých zemích po roce 1600.

FRIC, Jaroslav: Vyškovští hudebníci do roku 1945.

GAJDOŠOVÁ, Barbora: Houslové sonáty Jiřího Matyše.

HANKOVÁ, Kateřina: Činnost folklorních souborů v současnosti se zaměřením na region širšího Karlovarska a Chebska.

HENZLOVÁ, Blanka: Osobnost Jana Nováka. Tvůrčí profil skladatele se zaměřením na skladby pro klavír a cyklus Odae.

HERICHOVÁ, Radka: Zavádění jednotného kancionálu do liturgické praxe na Hlučínsku.

HLADÍK, Petr: Zápis interpretace hudby pro bicí nástroje ve dvacátém století.

HÝLOVÁ, Jaroslava: Bohuslav Martinů – opera Řecké pašije se zvláštním zaměřením na postavu Lenio.

IBRMAYER, Tomáš: Johann Sebastian Bach – Magnificat. Interpretační problematika.

KRÁČMAROVÁ, Bohuslava: Současná jevištní interpretace oper 17. století.

KRÁLÍKOVÁ, Martina: Interpretační přístup k rolím lyrického sopránů v operách Bedřicha Smetany.

KRATOCHVÍLOVÁ, Tereza: Problematika transkripce pro melodické bicí nástroje.

KUBKOVÁ, Jitka: Houslové skladby Leoše Janáčka.

KYZLINK, Daniel: Hudební elektronika a její využití pro skladatele soudobé hudby.

KYZLINKOVÁ, Petra: Problematika hbojové hry; základní principy jejího zvládnutí ve formě výuky na ZUŠ.

MORAVETZOVÁ, Ester: Šest varhanních sonát Felixe Mendelssohna v Bartholdyho opus 65.

MROVĚC, Lukáš: Problematika vydávání odborného hudebního periodika.

ONDRUŠ, Jan: Anglický roh v operní tvorbě Leoše Janáčka.

POLÁŠEK, Vít: Rytmus v lidové písni.

PROKLOVÁ, Monika: Josef Horák – objevitel sólových možností basového klarinetu.

PTÁČKOVÁ, Eva: Využití improvizace v procesu vyučování klavírní hry u dětí od 3 do 10 let.

PYKAL, Tomáš: Etnické prvky v evropské hudbě 2. poloviny 20. století.

RAISIGL, Miloslav: Kroměřížská kontrabasová škola.

RICHTER, Adam: Orchester Gustava Bromma – vývoj repertoáru.

TAUER, Robert: Pohled na dílo Richarda Strausse.

VALENTA, Antonín: Shakespearovské postavy barytonového oboru v operách Giuseppe Verdiho.

Hudební vavříny

Studenti Hudební fakulty byli úspěšní na domácích i zahraničních soutěžích:

Graffovo kvarteto – Sommerakademie Prag-Wien-Budapest v Rakousku – Cena Leoše Janáčka

Marcela Hanáčková – (doc. Kamila Klugarová) II. cena, Voříškův Vamberk, hra na barokní varhany

Lenka Jančíková – (doc. Kamila Klugarová) III. cena, Voříškův Vamberk, hra na barokní varhany

Karel Hofmann – (doc. Jindřich Petráš) II. cena, Mezinárodní interpretační soutěž v rámci MHF Brno – hra na lesní roh

Martina Merunková – (doc. Alena Vlasáková) II. cena, Mezinárodní soutěž mladých interpretů, Helsingor, Dánsko – hra na klavír

Ondřej Hubáček – (doc. Alena Vlasáková) II. cena, Mezinárodní soutěž mladých interpretů, Helsingor, Dánsko – hra na klavír

Na stejné soutěži převzala **doc. Alena Vlasáková** diplom za vynikající přípravu studentů.

glosa

Když dva dělají totéž...

Kamila Klugarová

Se svým jménem, resp. příjmením jsem si užila již za dob studií na brněnské konzervatoři. Tehdy tam totiž pedagogicky působila mladá pianistka H. Kuglerová. Kromě záměny docházelo i k „variacím“ – Klugerová, Kuglarová... Asi nejlepší byla Klugarová.

Zahajovací koncert II. mezinárodního hudebního festivalu Špilberk 2001 byl stanoven na 15. srpna se začátkem ve 20:30. Tedy dosti času podívat se ještě i na večerní televizní zprávy. Moderátorka Událostí na ČT 1 se v jednu chvíli vrhla na dění v České filharmonii a pravila, že nejvyšší představitel této instituce se jmenuje Václav **Riedlbauer**. Pro jistotu tento fakt ještě jednou zopakovala.

O slavnostní zahájení výše zmíněného festivalu se mj. postaral náměstek primátora města Brna. Sdělil nám, že tento koncert bude věnován památce jednoho náhle a předčasně zesnulého významného brněnského umělce a pedagoga. K našemu zděšení posluchačům prozradil, že jím nebyl nikdo jiný než prof. **Ferdinand** Havlík. Opakování se našťástí nekonalo.

Klugarová – Kuglerová, Riedlbauch – Riedlbauer, Bedřich – Ferdinand...

Jenže v mém případě byl „pachatelem“ tehdejší pan vrátný na konzervatoři.

Pozor změna!

V minulém Občasníku jsme vás – zaměstnance JAMU – informovali o závodní lékařské preventivní péči, kterou měl zajišťovat praktický lékař MUDr. Jiří Marek. Neměl však uzavřenou smlouvu se Všeobecnou zdravotní pojišťovnou, což by znamenalo, že naši zaměstnanci, pojištění u VZP, by si veškerá ošetření museli hradit ze svého. Tato skutečnost nás donutila hledat jiné řešení: závodní lékařskou preventivní péči se nám zavázala vykonávat MUDr. Eliška Fuksová, praktická lékařka se sídlem na ulici Běhounské č. 22 (vchod z pasáže), telefon na objednání: 42215518. Paní doktorku budou povinně navštěvovat nově nastupující zaměstnanci za účelem vstupní lékařské prohlídky. Ostatní „služby“ závodní lékařské preventivní péče budou specifikovány ve smlouvě, která se právě dotváří.

Eva Němcová

jednou větou ■ jednou větou ■ jednou větou ■ jednou větou

Žádosti o ubytování v kolejích JAMU v Astorce si podalo v řádném termínu 261 studentů; kladně bylo vyřízeno 235 žádostí, 4 místa byla obsazena v rámci projektu SOCRATES ■ K přijímacím pohovorům na akademický rok 2001/2002 se přihlásilo 1050 uchazečů, přijato bylo 135, z toho 74 na Divadelní a 61 na Hudební fakultu JAMU ■ Studentka činoherního herectví Petra Hřebíčková získala jako první nově založenou Cenu Jany Rybářové, určenou k podpoře mladých talentů ■ Rektori brněnských vysokých škol spolupodepsali dohodu o založení Brněnského centra evropských studií, k níž se má připojit primátor města Brna ■ Na obou fakultách JAMU vrcholí příprava podkladů k žádostem o novou akreditaci studijních programů.

Životní jubilea pedagogů a zaměstnanců JAMU

(1. 1. – 30. 6. 2002)

V 1. pololetí roku 2002 se dožívají významného jubilea tito naši zaměstnanci:

Leden :

Blanka Steinerová

Březen:

Prof. Anna Barová, Josef Bartoník, Doc. Václav Martinec, Doc. Miroslav Melena, PhDr. Jiří Pelán

Duben:

Mgr. Vladimír Kelbl, Prof. Jiřina Kolmanová

Květen:

Jiří Dostál, Doc. Rostislav Hališka, Zuzana Parmová, Olga Vránová

Červen:

Milada Káňová, Ing. Květoslav Kříčka, Pavel Novotný, PhDr. Jaroslava Suchomelová

Autoři Občasníku 2/2001:

prof. PhDr. Jindra Bártová

prof. PhDr. Václav Cejpek

Mgr. Radka Coufalová

Ing. Jaroslav Geršl

JUDr. Eduard Gondek

prof. Alois Hajda

Mgr. Monika Holá, PhD.

doc. Miloš Hynšt

Miloslav Jelínek

Mgr. Eva Kaniová

doc. Kamila Klugarová

doc. Mgr. Jan Kolegar

Petra Měšťanová

prof. Mgr. Zoja Mikotová

PhDr. Eva Němcová

prof. Petr Oslzlý

doc. Jiří Skovajsa

Mgr. Jana Slimáčková

prof. Adolf Sýkora

prof. Bohumil Smejkal

Veronika Svobodová

prof. Adolf Sýkora

prof. Alena Veselá

prof. PhDr. Leoš Faltus

Anketa k osmdesátinám M. Hynšta:

Ivan Balada, doc. PhDr. Jan Dvořák, Zdeněk Dvořák, Mgr. Adela Gáborová, prof. Alois Hajda, PhDr. Zdeněk Hedbávný, prof. Josef Karlík, Mgr. Mirka Kolářová, doc. Mgr. Jan Kolegar, prof. Ludvík Kundera, Dr. h. c., doc. Ladislav Lakomý, prof. Jaroslav Malina, prof. Mgr. Zoja Mikotová, prof. PhDr. Miroslav Plešák, Jan Rajlich, Josef Ruszelák, prof. PhDr. Bořivoj Srba, DrSc., prof. PhDr. Zdeněk Srna, DrSc., Mgr. Igor Stránský, Lubor Tokoš, Mgr. Jaroslav Tuček, PhDr. Vít Závodský

Autoři fotografií:

Tino Kratochvil, Zdeněk Novák, Pavel Roubal, Magda Spilková a archiv

OBČASNÍK JAMU 2/2001

Redakčně připravili

Miroslav Plešák a Jindra Bártová

Tajemnice redakce:

Petra Měšťanová, rektorát JAMU

E-mail: mestanova@jamu.cz

Sazba: Donato, Březinova 37, Brno

Tisk: Ediční středisko JAMU

A čekal nás poslední rok. Poslední společné dva semestry na této akademii. Jen s matnou představou o budoucnosti jsme my, tedy čtvrtý ročník muzikálového herectví, vstupovali do finále.

Sezónu jsme zahájili premiérou ryze českého muzikálu *Kdyby tisíc klarinetů*. Hravost, humor, nespoutané mládí a radost byly jedním z důvodů naprostého diváckého zájmu a snad i úspěchu tohoto představení. Spolu s námi v něm účinkovali studenti nižších ročníků muzikálového herectví, Hudební fakulty, pár studentů z oboru činoherního, dramatické výchovy i režie. Zvláštní poděkování patří především naší milé paní profesorce *Dadě Klementové*, která se s velkou obětavostí a láskou k dílu *Suchého* a *Šlitra* ujala hudebního nastudování. Pocuchané nervy a pár nových šedivých vlasů na své věčně ustarané hlavě zaznamenal, nejen po dobu zkoušení, režisér *Aleš Bergman*. Snad jsme ho potěšili účastí našich „Klarinetů“ na pražském festivalu *ZLOMVAZ*. Myslím, že budeme všichni rádi vzpomínat na jedinečnou atmosféru jedinečného představení plného jedinečných okamžiků.

Nášim druhým ročníkovým a absolventským projektem se stalo představení nazvané půvabně jednoduše: *OZ*. Jeho neobvyklý tvar, zvláštní nepojmenovatelná vůně a jakási vzrušující mystika vznikla syntézou spojení dvou naprosto odlišných kultur, africké a evropské. Režisérský vklad *Viliama Dočolomanského* a choreografický podíl *nigerijského Angličana Olua Taiwo* zaručoval kvalitní a poctivou práci a tušený zcela jedinečný výsledek. Hudbu inspirovanou africkými lidovými písněmi složil *Dan Kyzlink*. Náročný pracovní proces jsme absolvovali společně se studenty druhého ročníku. Odměnou nám všem byla možnost hrát *OZe* na mezinárodním festivalu *ITs* v Amsterdamu, a tím reprezentovat jak akademii, tak Českou republiku. Nemohu zapomenout na velký ohlas a úspěch našeho představení, který jsme v Holandsku zaznamenali. (Taky díky studentu tehdy prvního ročníku muzikálového herectví *Matěji Matějkovi*, který s naprostým přehledem zaskočil a nazkoušel během dvou dnů velmi náročnou roli *Strašáka*; tím totiž zachránil naše účinkování na festivalu.) Amsterdam jsme opouštěli s hřejivými pocity, ať už ze samotného úspěchu, z poctivé práce, z příjemné únavy a ze zážitků, které nám nabídla země naprosté tolerance a svobody. Země trochu úzkoprsého nacionalismu a město hausbótů, coffee sho-

pů, kol, vodních kanálů, tulipánů, malebně křivě srostlých domečků, marihuanového vzduchu, prostituce, všech možných i nemožných úchylek, euforie, undergroundu a specifické atmosféry.

Dále se chci zmínit o našem představení *Hamlet*, ve kterém účinkoval jen náš ročník. Jmenovitě *Ivanka Vaňková*, *Anička Michlíčková*, *Olda Smysl*, *Jan „Jacek“ Jackuliak*, *Vilo Csontos*, *Janko Slezák* a já. *Hamlet* byl pro nás systematická dlouhodobá herecká práce. Tvar a forma představení se rodila postupně pod citlivým vedením „těty“ *Jany Janěkové*, vedoucí našeho ateliéru, po dobu tří semestrů. *Obrovský* a překrásný dar jsme dostali od námi milované osůbky *Dady Klementové*, a to zhudebněné *Shakespearovy Sonety*, které se tak staly nedílnou součástí konečné podoby „našeho“ *Hamleta*. Jen připomenu, že jsme ho hráli na Malé scéně *Mahenova* divadla a absolventské představení jsme odehráli v *Martě*. Taky jsme hostovali v *Dolnom Kubíne*, v *Ostravě*, na festivalu v *Opavě*, v *Praze (NAFRAK)* a v *Rychnově n. Kněžnou (Poláčkovo léto)*.

Sezónu jsme uzavřeli v *Martě* absolventským koncertem, který byl naprosto neobvyklý: šlo spíše o divadelní show rozvrstvenou do tří různých rovin než o koncert. Kéž slunce svítí na západní stranu *Chicaga* bylo představení složené z torz tří muzikálů: *Chicago*, *West side story* a *Vlasy*. Každá část vystihovala daný muzikál, ať už lehce nastíněným dějem, atmosférou či pohybem. Právě náročný pohyb spojený se zpěvem a hereckou akcí vytvářel strhující tempo a pro nás všechny to byla jakási maturita z našeho oboru. Zase vše vedla „naša těta“ *Jana Janěková* a hudebního nastudování se ujala opět „naša druhá těta“ *Dada Klementová*, která vytvořila hudební aranžmá všech skladeb pro osmičlenný orchestr. Sama hrála a zároveň i řídila partu osmi studentů a báječných lidí z *Hudební fakulty*. Náš dík patří také *Hance Literové*, sólistce baletu *Národního divadla v Brně*, která se na jedné z částí podílela choreograficky. Velká škoda, že jsme hráli pouze pětkrát, naposled na festivalu *Poláčkovo léto* v *Rychnově nad Kněžnou*.

A poslední rok je ten tam. Rozběhli jsme se do světa a už teď vzpomínáme s lehkou melancholickým a smutným úsměvem na čas krásné společné práce. Na čas zvláště příjemné harmonie, tolerance, poznávání, hledání, lásky a přátelství. A tak jen znovu děkuji, děkuji, děkuji za ten zázrak, že tomu tak bylo.

— Z inscenace *Óz* —